



Fimea kehittää,  
arvioi ja informoi

JULKAISUSARJA 12/2018

LÄÄKEBAROMETRI 2017

Aineistonkeruu ja tutkimusseloste

fimea

---

## LÄÄKEBAROMETRI 2017 – AINEISTONKERUU JA TUTKIMUSSELOSTE

Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 12/2018

© Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea  
2018

### Julkaisija

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

Postiosoite: PL 55, 00034 FIMEA

Puh. vaihde: 029 522 3341

[www.fimea.fi](http://www.fimea.fi)

### Jakelutiedot

[www.fimea.fi/tietoa\\_fimeasta/julkaisut](http://www.fimea.fi/tietoa_fimeasta/julkaisut)

ISBN 978-952-5624-92-2

ISSN-L 1799-7135

ISSN 1799-7143 (verkkojulkaisu)

## KÄSIKIRJOITTAJAT

### Elisa Silvennoinen

Korkeakouluharjoittelija

TtM, laillistettu ravitsemusterapeutti, farmaseutti

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

### Katri Hämeen-Anttila

Tutkimus- ja kehittämispäällikkö, dosentti, FaT

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

### Hanna-Mari Jauhonen

Tutkijalääkäri, LT

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

### Johanna Jyrkkä

Tutkija, FaT, TtK

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea

# SISÄLLYSLUETTELO

|                                 |    |              |  |    |
|---------------------------------|----|--------------|--|----|
| TIIVISTELMÄ.....                | 4  | 3            | AINEISTOJEN EDUSTAVUUS SUHTEESSA<br>VÄESTÖÖN ..... | 11 |
| RESUMÉ.....                     | 5  | 4            | POSTI- JA VERKKOKYSELYN VERTAILU .....             | 16 |
| EXTENDED ENGLISH SUMMARY.....   | 6  | 5            | YHTEENVETO.....                                    | 18 |
| 1 JOHDANTO.....                 | 9  | LÄHTEET..... |  | 19 |
| 2 OTANTA JA AINEISTONKERUU..... | 10 |              |  |    |
| 2.1 Postikysely .....           | 10 |              |  |    |
| 2.2 Verkkokysely .....          | 10 |              |  |    |

# TIIVISTELMÄ

---

**Silvennoinen E, Hämeen-Anttila K, Jauhonen H-M, Jyrkkä J. Lääkebarometri 2017. Aineistonkeruu ja tutkimusseloste. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea. Fimea kehittää arvioi ja informoi -julkaisusarja 12/2018. 50 s. ISBN 978-952-5624-92-2.**

Fimea toteutti syksyllä 2017 järjestyksessään toisen kyselytutkimusaineistoihin perustuvan *Lääkebarometrin*. Kyseessä on kyselytutkimus, jonka aineisto on kerätty sekä postikyselynä että verkkokyselyinä. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ja kuvata kansalaisten käsityksiä ja kokemuksia lääkkeiden hyödyistä ja haitoista sekä halukkuudesta osallistua päätöksentekoon hoitoa suunniteltaessa ja toteutettaessa. Lisäksi kyselyssä selvitettiin ajantasaisen lääkityslistan käyttöön sekä lääkkeiden hankintaan liittyviä asioita.

Postikyselyn otos (n= 8 000) poimittiin väestötietojärjestelmästä satunnaisotannalla 18–79-vuotiaista suomalaisista. Verkkokyselyn otos (n= 8 987) muodostui Taloustutkimus Oy:n verkkopaneeliin kuuluvista 18–79-vuotiaista suomalaisista. Molemmat otannat oli stratifioitu sukupuolen, iän ja asuinpaikan mukaan. Verkkokyselyn tavoitteena oli saada 2 000 vastausta. Postikyselyyn vastasi 3 622 henkilöä (45,3 %) ja verkkokyselyyn 2 149 henkilöä (23,9 %). Aineistot on kerätty identtisillä kyselylomakkeilla. Aineistoja voidaan käyttää tutkimuksessa erillisinä tai yhdistettynä.

Aineistojen edustavuutta tarkasteltiin vertaamalla aineistojen jakaumia vuoden 2016–2017 väestöjakaumiin. Tarkastelun kohteena olivat sukupuoli, ikä, sosioekonominen asema (koulutus, pääasiallinen toiminta ja tulot), siviilisäätö ja asuinalue. Selkein ero suhteessa väestöön havaittiin ikäjakaumassa. Aineistot ovat yliedustettuja vanhemmissa ikäryhmissä ja ali-edustettuja nuorten osalta. Naiset olivat hieman yliedustettuna molemmissa kyselyissä suhteessa väestön. Eläkeläiset olivat yliedustettuja, kun taas työssäkäyvät ja työttömät olivat ali-edustettuja molemmissa aineistoissa. Verkkokyselyssä matalasti koulutetut olivat ali-edustettu ja korkeasti koulutetut yliedustettu, kun taas postikyselyn koulutustaso vastasi varsin hyvin väestön koulutustasoa. Kaupungissa asuvat olivat ali-edustettu postikyselyssä ja yli-edustettu verkkokyselyssä, kun taas haja-asutusalueilla asuvat olivat yliedustettu postikyselyssä ja ali-edustettu verkkokyselyssä.

Vaikka aineistojen edustavuutta koskevan analyysin perusteella postikyselyyn ja verkkopaneeliin vastanneet eroavat toisistaan jossain määrin demografisten ja sosioekonomisten tekijöiden osalta, on kyselyyn vastanneissa myös samankaltaisuuksia. Suorien jakaumien perusteella aineistot tuottavat suhteellisen samankaltaisia tuloksia tarkasteltaessa lääkkeisiin tai lääkahoitoihin liittyviä näkemyksiä ja mielipiteitä. Myöskään terveydentilaa kuvaavien muuttujien suhteen posti- ja verkkokyselyihin vastanneet eivät juuri eronneet toisistaan.

Erot posti- ja verkkokyselyyn vastanneiden taustoissa tulee kuitenkin tiedostaa tutkimuksia suunniteltaessa ja tehtäessä kyseisillä aineistoilla.

# RESUMÉ

---

**Silvennoinen E, Hämeen-Anttila K, Jauhonen H-M, Jyrkkä J. Läkemedelsbarometern 2017. Beskrivning av materialinsamlingen och undersökningen. Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea. Publikationsserien Fimea utvecklar, utvärderar och informerar 12/2018. 50 s. ISBN 978-952-5624-92-2.**

Hösten 2017 genomförde Fimea Läkemedelsbarometern som grundar sig på material som insamlats genom enkätundersökningar. Läkemedelsbarometern 2017 var den andra i ordningen. Det är fråga om en enkätundersökning, där materialet har insamlats i form av både en postenkät och en webenkät. Avsikten med undersökningen var att reda ut och beskriva medborgarnas uppfattning och erfarenheter av fördelar och nackdelar med läkemedel samt deras villighet att delta i beslutsfattandet vid planeringen och genomförandet av vården. I enkäten utreddes dessutom frågor med anknytning till användningen av en uppdaterad läkemedelslista samt anskaffningen av läkemedel.

Postenkätens sampel (n = 8 000) plockades ur befolkningsdatasystemet genom slumpmässigt urval bland 18–79-åriga finländare. Webenkätens sampel (n = 8 987) utgjordes av 18–79-åriga finländare som ingår i Taloustutkimus Oy:s webbpanel. Bägge sampelna var stratifierade enligt kön, ålder och boendeort. Målet med webenkäten var att få in 2 000 svar. Sammanlagt 3 622 personer (45 %) svarade på postenkäten och 2 149 personer (23,9 %) på webenkäten. Materialet insamlades med identiska enkäter. I undersökningen kan materialen användas skilt för sig eller sammanslaget.

Hur representativt materialet är granskades genom att jämföra fördelningarna i materialet med befolkningsfördelningarna 2016–2017. Faktorer som granskades var kön, ålder, socioekonomisk ställning (utbildning, huvudsaklig verksamhet och inkomster), civilstånd och boendeområdets urbaniseringsgrad. Den tydligaste skillnaden i relation till befolkningen upptäcktes i åldersfördelningen: de yngre befolkningsgrupperna var underrepresenterade och de äldre överrepresenterade i bägge materialen. Kvinnorna var också något överrepresenterade i båda enkäterna i relation till hela befolkningen. Pensionärerna var överrepresenterade, medan den sysselsatta befolkningen och de arbetslösa var underrepresenterade i bägge materialen. I webenkäten var de lågutbildade underrepresenterade och de högutbildade överrepresenterade, medan utbildningsnivån i postenkäten motsvarade befolkningens utbildningsnivå relativt väl. Stadsborna var underrepresenterade i postenkäten och överrepresenterade i webenkäten, Medan personer bosatta i glesbygden var överrepresenterade i postenkäten och underrepresenterade i webenkäten.

Fastän de som svarade på postenkäten och webenkäten i någon mån skiljer sig från varandra i fråga om demografiska och socioekonomiska faktorer i analysen av hur representativa materialen är, finns det också likheter mellan dessa. Enligt direkta fördelningar producerar materialen relativt likadana resultat på frågorna om uppfattningar och åsikter om läkemedel eller läkemedelsbehandlingar. De som svarade på postenkäten och webenkäten skilde sig inte heller nämnvärt från varandra i fråga om variablerna som beskriver hälsotillståndet.

Det är emellertid viktigt att vara medveten om skillnaderna i bakgrunderna hos de som svarade på postenkäten och webenkäten när man planerar och genomför undersökningar med materialen i fråga som grund.

## EXTENDED ENGLISH SUMMARY

---

**Silvennoinen E, Hämeen-Anttila K, Jauhonen H-M, Jyrkkä J. Fimea Medicines Barometer 2017. Description of the data and data collection of population surveys. Finnish Medicines Agency Fimea. Serial Publication Fimea Develops, Assesses and Informs 12/2018. 50 p. ISBN 978-952-5624-92-2.**

The Fimea Medicines Barometer is designed to study opinions and experiences related to medicines. By design, the Medicine Barometer—first conducted in 2015—is a cross-sectional survey using two different data collection methods: a postal survey and an online survey of an Internet panel. Both surveys were repeated in 2017, after which the online survey is intended to be repeated bi-annually.

This report describes the development of the survey questionnaire, as well as sampling and data collection. Furthermore, the report presents the distributions of responses for each question (**Appendix 3**) and compares the respondents' demographic characteristics to the general population.

The aim of the study was to investigate and to describe the perceptions and experiences of citizens regarding the benefits and disadvantages of medicines and their willingness to participate in the decision-making during the planning and implementation of treatment. The questionnaire also examined issues related to use of the up-to-date medication list and the purchase of medicines.

### **Questionnaires**

Fimea developed the questionnaire in collaboration with the Social Insurance Institution of Finland (Kela) (**Appendix 1**). Several previous studies and scales, which are described in more detail elsewhere (Järvisilta et al. 2018), were utilized. Quality of life was measured in collaboration with the EuroQol Research Foundation, by using the Finnish translation of the EQ-5D-5L questionnaire. For the main parts, the questionnaire followed the questions used in the first Medicines Barometer in 2015.

### **Postal and online survey**

For the postal survey, a random sample of 8,000 Finnish residents aged 18–79 was drawn from the Population Register, stratified by gender, age and area of residence. The market research company Taloustutkimus executed the study.

The postal survey was mailed on 11–13 September 2017 and the first reminder on 27 September. A second mailing of the questionnaire went out on 16 October 2017. The postal survey contained an option to use an online version of the questionnaire, which 226 respondents used. Answering the survey was regarded as informed consent to participate in the survey. Only Taloustutkimus knew the identity of the respondents and destroyed the records two months after the data collection was finished.

The postal survey resulted in 3,648 returned questionnaires, of which 26 were unusable. Thus the final study population consisted of 3,622 persons, resulting in a 45.3% response rate.

The online survey was also carried out by Taloustutkimus, which used their pre-recruited internet panel containing approximately 40,000 Finns. From this panel, 8,987 respondents representing 18–79-year-old Finns were invited to participate on 14 September 2017. The sample was stratified by gender, age and area of residence. A reminder was sent on 20 September 2017, after which 2,149 responses were reached, and thus, the target number of respondents, 2,000, was achieved. The final response rate was 23.9%.

## Representativeness

The representativeness of the both surveys was assessed by comparing the respondents' socio-economic and demographic characteristics to the general population.

**Tables 2 and 3** present the distribution of respondents by gender and age, in relation to the respective distributions of the general population. Women were overrepresented in both surveys. The respondents of the postal survey were, on average, older than the respondents of the online survey (**Figure 1**). In both surveys, the youngest respondents are underrepresented and older respondents overrepresented.

**Tables 4 and 5** present the distribution of the respondents of the two surveys by labour market status, education, household income and area of residence.

By labour market status, the online survey represents the general population more closely than the postal survey (**Table 4**). Among the respondents of the postal survey, the retired are overrepresented (49% vs. 28% of the respective age groups among the general population) and the employed as well as the unemployed are underrepresented. Among the general population aged 15–74, the employment rate in 2016 was 53% and 9% were unemployed. The respondents of the online survey have, on average, higher levels of education than respondents of the postal survey. In comparison to the general population, particularly people with the lowest level of education are underrepresented among the respondents of the online survey. By income, both surveys represent the general population. The median household income among the general population is 2.660 euros per month. Among the respondents of the both surveys, the median household income was 2.000–3.000 euros.

By area of residence, the respondents of the postal survey resided more often in the outer urban area (14.5%) and sparsely populated area or countryside (28.2%) than the respondents of the online survey (11.9% and 19.9%, respectively) and general population (9.0% and 26.0%, respectively). On the other hand, the respondents of the online survey resided more often in cities (68.1%) than the respondents of the postal survey (56.2%) and the general population (64.0%).

## Results

Based on the assessment of representativeness, the respondents of the postal survey and the online survey differ to some extent in their demographic and socioeconomic characteristics. However, there were no differences in the results related to the respondents' health status in the postal and internet survey data (**Table 7**). Furthermore, the two surveys seem to produce relatively similar results for medication related questions (e.g. Questions 15–17, 29–35 and 37).

A slightly larger percentage of postal survey respondents (38.9%) had spent less than 100 euros on medicines prescribed by a doctor during the year in comparison to online survey respondents (35.8%) (**Appendix 3**, Question 16). On the other hand, 12.1% of postal survey respondents and 14.5% of online survey respondents had spent more than 600 euros on prescription medicines. However, the statistical significance of the frequency differences has not been tested. Postal survey respondents (12.9%) had slightly less financial difficulties in purchasing medicines than online survey respondents (19.1%) (Question 17).

Minor differences between the respondents of the surveys can be seen in terms of the advice received regarding the use of medicines and information sources used. A larger percentage of postal survey respondents (65.2%) had received useful information from the pharmacy concerning the medicines they had purchased than online survey respondents (51.7%) (Question 30). The other alternatives also indicate that participants in the online survey did not feel that advice from the pharmacy was as necessary as those who responded to the postal survey. A larger percentage of online survey respondents (19.4%) had used the internet as an information source in comparison to postal survey respondents (16.0%) (Question 36B).

When interpreting direct distributions, it must be noted that people who did not respond are classified in the "I don't know" category in questions 23–25, which deal with attitudes towards participation in the choice of prescription medicines during visits to a physician or pharmacy, experiences of purchasing medicines, and opinions about Kela reimbursements for medicine expenses (**Appendix 3**).

A change made to the online survey must be taken into consideration when comparing the Medicines Barometer 2015 and Medicines Barometer 2017. In the 2015 online survey, it was impossible to progress without responding to all questions. The 2017 surveys (postal and online surveys) gave respondents identical opportunities to leave a question unanswered.

**Table 1** summarizes the results related to the representativeness of the two surveys to the Finnish population. Differences in the demographic and sociodemographic characteristics should factor in when using the data for research purposes.

**Table 1.** *Representativeness of the survey data when compared to Finnish population.*

|                      | Postal survey   | Online survey   |
|----------------------|---|---|
| Age                  | Under 50-year-olds are underrepresented.<br>Over 55-year-olds are overrepresented.                            | Under 45-year-olds are underrepresented,<br>Over 45-year-olds are overrepresented.                                  |
| Gender               | Females are slightly overrepresented.   | Females are slightly overrepresented.   |
| Labour market status | Retirees are overrepresented.<br>The employed and unemployed are underrepresented.                            | Retirees are overrepresented.<br>The employed and unemployed are underrepresented.                                  |
| Education            | Represents the population more closely than the online survey.  | People with a low level of education are underrepresented, while the highly educated are overrepresented.           |
| Area of residence    | People residing in cities are underrepresented, those living in sparsely populated areas are overrepresented, | People living in the cities are overrepresented.<br>People living in sparsely populated areas are underrepresented. |



# 1 JOHDANTO

---

Fimea toteutti toisen *Lääkebarometri* -kyselytutkimuksen syksyllä 2017. Sen tavoitteena oli selvittää ja kuvata kansalaisten käsityksiä ja kokemuksia lääkkeiden hyödyistä ja haitoista sekä halukkuudesta osallistua päätöksentekoon hoitoa suunniteltaessa ja toteutettaessa. Lisäksi kyselyssä selvitettiin ajantasaisen lääkityslistan käyttöön sekä lääkkeiden hankintaan liittyviä asioita. Tarkemmin tutkimuksen tavoitteena oli selvittää väestön:

- käsityksiä lääkkeiden hyödyistä ja haitoista
- näkemyksiä lääkekorvauksista ja -kustannuksista
- kokemuksia lääkkeisiin liittyvästä neuvonnasta
- halukkuutta osallistua lääkehoidon valintaa koskevaan päätöksentekoon lääkärin vastaanotolla ja apteekissa
- kokemuksia lääkkeiden hankinnasta
- ajantasaisen lääkityslistan käytön yleisyyttä

*Lääkebarometri* -kyselytutkimus, joka toteutetaan joka toinen vuosi, tuo lisätietoa rekistereistä saatavaan tietoon väestön lääkkeiden käytöstä. *Lääkebarometri 2017 -kyselyn* sisältö suunniteltiin Fimean ja Kelan yhteistyönä. Tutkimus toteutettiin syys-marraskuussa 2017 kahdella eri kyselytekniikalla, postikyselynä ja verkkokyselynä. Molemmissa kyselyissä käytettiin samaa kyselylomaketta (**liite 1**). Kyselyn otanta kohdistui 18–79 -vuotiaisiin Suomessa asuviin henkilöihin.

Muodostuneet kaksi poikkileikkausaineistoa sisältävät tietoja vastaajien sosiodemografisista ominaisuuksista, sairauksista, lääkkeiden käytöstä, elämänlaadusta, lääkekuluista, ajantasaisen lääkityslistan käytöstä sekä maksuvalmiudesta. Vastaajien käsityksiä ja mielipiteitä koskevat tiedot perustuvat väittämiin, joiden avulla selvitettiin vastaajan terveyttä ja käyttämiä lääkkeitä sekä näkemyksiä lääkekorvausjärjestelmästä, kokemuksia lääkkeisiin liittyvästä neuvonnasta ja tiedosta ja halukkuutta osallistua lääkkeen valintaan koskevaan päätöksentekoon. Vastaajilla oli myös mahdollisuus täydentää vastauksiaan vapaan kommentin muodossa kyselyn lopussa.

Osa kyselylomakkeen väittämistä perustuu yleisesti käytössä oleviin tai aiemmissa tutkimuksissa käytettyihin mittareihin ja väittämiin (Horne ym. 2004, Chew ym. 2004, Airio 2013, Al Sayah ym. 2014, Hämeen-Anttila 2014, Hämeen-Anttila ym. 2014). Tarkemmin käytetyt mittarit ja väittämät on kuvattu *Lääkebarometri 2015* -aineistoa koskevassa raportissa (Järvisilta ym. 2018). Elämänlaatua mittaavan EQ-5D-5L -mittarin käytöstä on tehty erillinen sopimus EuroQol Research Foundationin kanssa.

Tässä raportissa kuvataan *Lääkebarometri 2017* -kyselytutkimuksen aineiston keruu sekä esitetään aineistojen edustavuus suhteessa väestöön. Raportissa vertaillaan myös posti- ja verkkokyselyä. Raportti sisältää englanninkielisen laajennetun tiivistelmän. Lisäksi kaikki taulukot ja kuvat on esitetty suomeksi ja englanniksi.

# 2 OTANTA JA AINEISTONKERUU

---

*Lääkebarometri 2017* -tutkimuksen aineisto koostuu kahdesta identtisestä kyselystä, jotka toteutettiin posti- ja verkkokyselyinä. Kyselyn kohdejoukko oli 18–79-vuotiaat Suomessa asuvat henkilöt. Otanta tehtiin ositettuna satunnaisotantana, huomioiden ikä, sukupuoli ja asuinalue. Kyselylomakkeet tehtiin suomeksi ja ruotsiksi.

Taloustutkimus Oy vastasi posti- ja verkkokyselyn otoksen poiminnasta, kyselylomakkeiden ulkoasusta, lomakkeiden ja muistutusten lähettämisestä sekä vastausten tallentamisesta. Aineistonkeruu-aika oli kahdeksan viikkoa syksyllä 2017.

Vastaajille lähetetyssä saatekirjeessä (**liite 2**) kerrottiin *Lääkebarometri 2017* -kyselyn tarkoitus sekä miten kysely toteutetaan käytännössä ja miten aineistoa tullaan käsittelemään. Kyselyyn vastaaminen tulkittiin tietoiseksi suostumukseksi kyselyyn osallistumisesta.

Väestörekisterikeskuksesta tutkimukseen luovutettuja tietoja käytettiin ainoastaan kyselyn toteuttamiseen. Taloustutkimus hävitti henkilöitä koskevat rekisteritiedot kahden kuukauden kuluessa aineistonkeruusta. Tutkimuksessa noudatetaan henkilötietolain (L 523/1999) säännöksiä.

## 2.1 Postikysely

Postikysely lähetettiin 8 000 vastaajalle, jotka valikoituivat otokseen väestötietojärjestelmästä tehdyn satunnaisotannan perusteella. Osoitelähteenä oli Bisnode-henkilömarkkinointirekisteri. Kyselylomakkeet postitettiin 11.–13.9.2017. Vastaamatta jättäneille lähetettiin ensimmäinen muistutuskortti 27.9.2017. Kyselylomake lähetettiin uudelleen 16.10.2017 niille, jotka eivät olleet vielä vastanneet kyselyyn. Taloustutkimus tallensi postikyselylomakkaiden tiedot. Tietojen tallennuksessa käytettiin soveltuvin osin optista lukijaa.

Lomakkeita palautui kahden muistutuksen jälkeen 3 648. Postikysely sisälsi myös mahdollisuuden vastata sähköisellä lomakkeella internetissä lomakenumeraalla kirjatun jälkeen. Vastauksista 226 oli palautettu nettilomakkeella. Lomakkeista 26 palautettiin tyhjänä tai virheellisesti täytettynä, jolloin lopullinen vastausmäärä oli 3 622. Tällöin vastausprosentiksi muodostui 45,3 %.

## 2.2 Verkkokysely

Verkkokyselyyn osallistumiskutsu lähetettiin 8987 Taloustutkimuksen internetpaneeliin kuuluvalla henkilöllä 14.9.2017. Taloustutkimus Oy:n internetpaneeli on suljettu yhteisö, johon kuuluu lähes 40 000 suomalaista. Vastaajat on rekrytoitu paneeliin monikanavaisesti Taloustutkimus Oy:n toteuttamien väestötutkimusten yhteydessä. *Lääkebarometri 2017* -verkkokyselyn vastaajat olivat otos 18–79-vuotiaita suomalaisia. Vastaamatta jättäneille lähetettiin muistutus 20.9.2017. Verkkokyselyyn vastasi 2 149 otokseen kuuluvaa, mikä ylitti 2000 vastauksen tavoitteen. Lopullinen vastausprosentti oli 23,9 %.

Verkkokyselyssä oli mahdollisuus siirtyä kyselyssä eteenpäin vastaamatta kaikkiin kysymyksiin, mikä ei ollut mahdollista vuoden 2015 *Lääkebarometrissa*.

# 3 AINEISTOJEN EDUSTAVUUS SUHTEESSA VÄESTÖÖN

*Lääkebarometri 2017* -kyselyyn vastaajien edustavuutta tarkasteltiin suhteessa väestön vertaamalla aineistojen jakaumia vuoden 2016–2017 väestöjakaumatietoihin. Tarkastelun kohteena olivat sukupuoli, ikä, sosioekonominen asema (koulutus, pääasiallinen toiminta ja tulot), siviilisääty ja asuinalue.

Postikyselyn (n=3 622) ja verkkokyselyn (n=2 149) vastausprosentit ovat korkeammat kuin *Lääkebarometri 2015* -kyselyssä. Vuonna 2017 postikyselyn vastausprosentti oli 45,0 % ja verkkokyselyn 23,9 %. Vuonna 2015 vastaavat luvut olivat 39,9 % ja 16,1 %. *Lääkebarometri 2017* -kyselyssä muistutusviesti lähetettiin myös verkkokyselyyn osallistuneille, mikä on mahdollisesti nostanut hieman vastausprosenttia. Yleisesti postikyselyiden vastausaktiivisuus on laskenut merkittävästi viime vuosikymmeninä (Tolonen ym. 2006). *Lääkebarometri 2017* -kyselyn vastausprosentit mukailevat kuitenkin nykyistä vastausaktiivisuutta samantyyppisissä kyselytykimyksissä.

Sukupuolen mukainen tarkastelu (**taulukko 2**) osoittaa, että posti- ja verkkokyselyn aineistoissa naisten osuus vastaajista oli suhteessa suurempi kuin samanikäisessä väestössä. Naiset ovat siten hieman yliedustettuja molemmissa aineistoissa.

**Taulukko 2.** *Sukupuolijakauma (18–79-vuotiaat) posti- ja verkkokyselyssä sekä väestössä.*

**Table 2.** *Frequencies of gender in postal survey, online survey and in population (aged 18-79 years).*

|                  | Postikysely<br>Postal survey<br>(n=3 622) |      | Verkkokysely<br>Online survey<br>(n=2 149) |      | Yhdistetty aineisto<br>Merged data<br>(n=5 771) |      | Väestö<br>Population<br>(n=4 152 132) |      |
|------------------|---|------|--|------|---|------|---------------------------------------|------|
|                  | n   | %    | n  | %    | n   | %    | n                                     | %    |
| Nainen<br>Female | 1 951                                     | 53,9 | 1 132                                      | 52,7 | 3 083   | 53,4 | 2 082 049                             | 50,1 |
| Mies<br>Male     | 1 639                                     | 45,3 | 1 017                                      | 47,3 | 2 656   | 46,0 | 2 070 083                             | 49,9 |

Lähde: Tilastokeskus 2017a.

Reference: Statistics Finland 2017a.

Postikyselyyn vastanneet olivat keskimäärin hieman vanhempia kuin verkkokyselyyn vastanneet. Vastaajien keski-ikä oli 57 vuotta postikyselyssä ja 56 vuotta verkkokyselyssä. Postikyselyssä keski-ikä oli naisilla 57 vuotta ja miehillä 56 vuotta. Verkkokyselyssä keski-ikä oli naisilla puolestaan 53 vuotta ja miehillä 56 vuotta.

Aineistojen ikäjakaumat eivät noudata väestön ikäjakaumaa (**taulukko 3, kuvio 1**). Postikyselyaineistossa aliedustettuina ovat alle 50-vuotiaat, kun taas sitä vanhemmat olivat yliedustettuna suhteessa väestöön. Verkkokyselyaineistossa ovat aliedustettuina alle 45-vuotiaat, kun taas sitä vanhemmat ovat yliedustettuna. Edustavuuden suhteen sukupuolten välillä ei havaittu merkittäviä eroja.

Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että aineistot ovat yliedustettuja vanhemmissa ikäryhmissä (65–79 vuotiaat väestöstä 21,8 %, postikysely 40,3 %, verkkokysely 35,1 %) ja aliedustettuja nuorten osalta (18–34 vuotiaat väestöstä 27,8 %, postikysely 12,0 %, verkkokysely 13,0 %).

**Taulukko 3.** Ikäjakauma (18–79-vuotiaat) sukupuolen mukaan posti- ja verkkokyselyssä sekä väestössä.

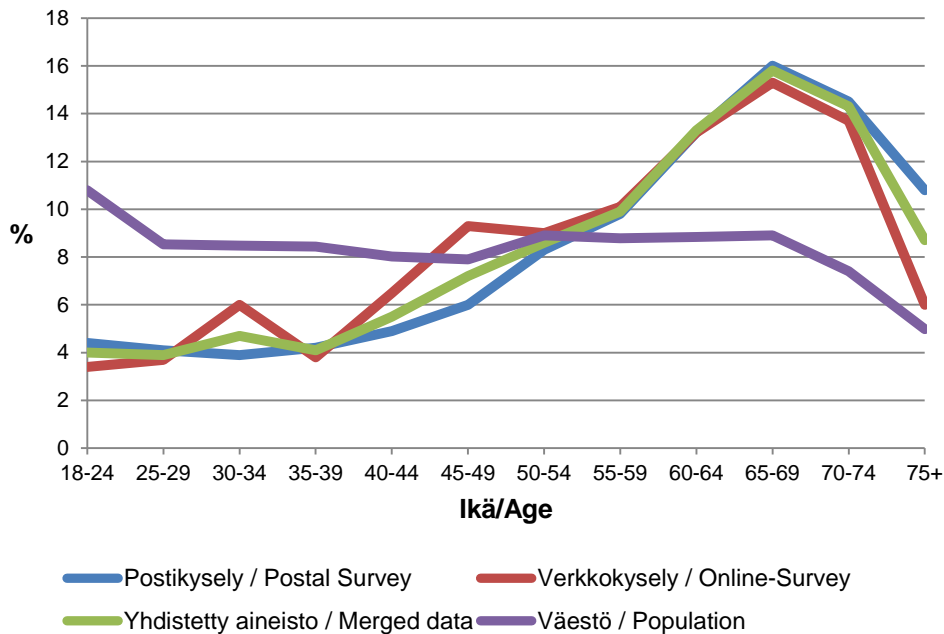
**Table 3.** Frequencies of age by gender in postal survey, online survey and in population (aged 18-79 years).

|       | Postikysely<br>Postal survey<br>(n=3 622) |      |                               |      | Verkkokysely<br>Online survey<br>(n=2 149) |      |                               |      | Väestö<br>Population<br>(n=4 152 132) |      |                                   |      |
|-------|---|------|-------------------------------|------|--|------|-------------------------------|------|---------------------------------------|------|-----------------------------------|------|
|       | Mies<br>Male<br>(n=1 639)                 |      | Nainen<br>Female<br>(n=1 951) |      | Mies<br>Male<br>(n=1 017)                  |      | Nainen<br>Female<br>(n=1 132) |      | Mies<br>Male<br>(n=2 070 083)         |      | Nainen<br>Female<br>(n=2 082 049) |      |
|       | n   | %    | n                             | %    | n  | %    | n                             | %    | n                                     | %    | n                                 | %    |
| 18–24 | 55  | 3,4  | 96                            | 5,0  | 25   | 2,5  | 48                            | 4,2  | 229 860                               | 11,1 | 218 110                           | 10,5 |
| 25–29 | 65  | 4,0  | 80                            | 4,2  | 18   | 1,8  | 61                            | 5,4  | 182 223                               | 8,8  | 172 102                           | 8,3  |
| 30–34 | 58  | 3,6  | 81                            | 4,2  | 42   | 4,1  | 86                            | 7,6  | 181 676                               | 8,8  | 170 593                           | 8,2  |
| 35–39 | 63  | 3,9  | 86                            | 4,5  | 36   | 3,5  | 46                            | 4,1  | 180 761                               | 8,7  | 169 737                           | 8,2  |
| 40–44 | 68  | 4,2  | 105                           | 5,5  | 71   | 7,0  | 69                            | 6,1  | 170 871                               | 8,3  | 161 943                           | 7,8  |
| 45–49 | 97  | 6,0  | 113                           | 5,9  | 90   | 8,8  | 109                           | 9,6  | 166 331                               | 8,0  | 161 558                           | 7,8  |
| 50–54 | 123                                       | 7,6  | 172                           | 9,0  | 76   | 7,5  | 118                           | 10,4 | 185 887                               | 9,0  | 183 869                           | 8,8  |
| 55–59 | 154                                       | 9,5  | 192                           | 10,0 | 88   | 8,7  | 129                           | 11,4 | 181 216                               | 8,8  | 183 869                           | 8,8  |
| 60–64 | 239                                       | 14,8 | 229                           | 11,9 | 123  | 12,1 | 160                           | 14,1 | 179 220                               | 8,7  | 188 012                           | 9,0  |
| 65–69 | 267                                       | 16,5 | 297                           | 15,5 | 202  | 19,9 | 127                           | 11,2 | 178 082                               | 8,6  | 191 919                           | 9,2  |
| 70–74 | 247                                       | 15,3 | 266                           | 13,9 | 175  | 17,2 | 120                           | 10,6 | 164 019                               | 7,9  | 164 019                           | 7,9  |
| 75–79 | 181                                       | 11,2 | 203                           | 10,6 | 71   | 7,0  | 59                            | 5,2  | 90 458                                | 4,4  | 116 605                           | 5,6  |

Lähde: Tilastokeskus 2017a.  
Reference: Statistics Finland 2017a.

**Kuvio 1.** Väestön ikäjakauma (%) posti- ja verkkokyselyssä sekä väestössä.

**Figure 1.** Age distribution in postal survey, online survey and in population.



Lähde: Tilastokeskus 2017.  
Reference: Statistics Finland 2017.

Posti- ja verkkokyselyn muuttujien jakauma työmarkkina-aseman, koulutuksen ja tulojen mukaan on esitetty taulukossa 4. Eläketurvakeskuksen (2018) tietojen mukaan vuonna 2017 16–79-vuotiaista suomalaisista joka neljäs (28 %) sai vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys-, osa-aika- tai maatalouden erityiseläkettä. *Lääkebarometri 2017* -kyselyyn vastanneista puolestaan suurin osa (postikysely 46 %, verkkokysely 42 %) vastasi olevansa eläkkeellä. Eläkeläiset ovat siis yliedustettuna molemmissa aineistoissa, mikä on havaittavissa myös ikäjakaumasta (**taulukko 3, kuvio 1**).

Väestössä työssäkäyvien osuus 18–79 -vuotiaista oli 52,8 % vuonna 2016 (Tilastokeskus 2016a). Posti- ja verkkokyselyyn vastanneista puolestaan 38,7 % oli kokopäivätyössä tai osa-aikatyössä. Tilastokeskuksen (2016a) mukaan 15 vuotta täyttäneiden työttömyysaste oli 9 % vuonna 2017. *Lääkebarometri 2017* -kyselyssä 5,2 % vastaajista oli työttömiä tai lomautettuja.

**Taulukko 4.** *Työmarkkina-aseman, koulutuksen ja tulojen jakauma (%) posti- ja verkkokyselyssä.*

**Table 4.** *Frequencies of labour market status, education and household income in postal and online survey.*

|  | Postikysely<br>Postal survey<br>(n=3 622) |      | Verkkokysely<br>Online survey<br>(n=2 149) |      | Yhdistetty aineisto<br>Merged data<br>(n=5 771) |      |
|--|---|------|--|------|---|------|
|  | n   | %    | n  | %    | n   | %    |
| <b>Työmarkkina-asema<br/>Employment status</b>   |   |      |  |      |   |      |
| Kokopäivätyö<br>Full-time work   | 1 237                                     | 34,2 | 779  | 36,2 | 2 016   | 34,9 |
| Osa-aikatyö<br>Part-time work  | 131                                       | 3,6  | 91   | 4,2  | 222   | 3,8  |
| Osa-aikaeläke<br>Part-time pension   | 97  | 2,7  | 54   | 2,5  | 151   | 2,6  |
| Työtön tai lomautettu<br>Unemployed or laid off  | 144                                       | 4,0  | 156  | 7,3  | 300   | 5,2  |
| Eläkkeellä<br>Retired  | 1 671                                     | 46,1 | 907  | 42,2 | 2 578   | 44,7 |
| Vanhempainvapaa, hoitovapaa tai äitiysloma<br>Parental leave, child care leave or maternity leave              | 43  | 1,2  | 18   | 0,8  | 61  | 1,1  |
| Opiskelija<br>Student  | 169                                       | 4,7  | 90   | 4,2  | 259   | 4,5  |
| Muu<br>Other   | 110                                       | 3,0  | 51   | 2,4  | 161   | 2,8  |
| <b>Koulutus<br/>Education</b>  |   |      |  |      |   |      |
| Peruskoulu/kansakoulu<br>Basic education   | 809                                       | 22,3 | 358  | 16,7 | 1 167   | 20,2 |
| Lukio tai ammatillinen koulutus<br>General upper secondary education or vocational education and training      | 1 160                                     | 45,9 | 1 035                                      | 48,2 | 2 695   | 46,7 |
| Yliopisto, korkeakoulu tai ammattikorkeakoulu<br>University, other academic education or polytechnic education | 1 036                                     | 28,6 | 712  | 33,1 | 1 748   | 30,2 |
| Muu<br>Other   | 90  | 2,5  | 40   | 1,9  | 130   | 2,3  |
| <b>Tulot<br/>Income</b>  |   |      |  |      |   |      |
| Enintään 1 000 €<br>1,000€ at the most   | 219                                       | 6,0  | 158  | 7,4  | 337   | 6,5  |
| 1 001–2 000 €  | 811                                       | 22,4 | 435  | 20,2 | 1 246   | 21,6 |
| 2 001–3 000 €  | 1 000                                     | 27,6 | 562  | 26,2 | 1 562   | 27,1 |
| 3 001–4 000 €  | 786                                       | 21,7 | 486  | 22,6 | 1 272   | 22,0 |
| 4 001–5 000 €  | 399                                       | 11,0 | 278  | 12,9 | 677   | 11,7 |
| 5 001–8 000 €  | 257                                       | 7,1  | 143  | 6,7  | 400   | 6,9  |
| Yli 8 000 €<br>Over 8,000€   | 47  | 1,3  | 48   | 2,2  | 95  | 1,6  |

Lähde: Eläketurvakeskus 2018, tilastokeskus 2016a, Tilastokeskus 2016b.

Reference: Finnish Centre for Pensions 2018, Statistics Finland 2016a, Statistics Finland 2016b.

Postikyselyyn vastanneet olivat matalammin koulututettuja kuin verkkokyselyyn vastanneet (**taulukko 4**). Väestöstä joka neljännellä 20 vuotta täyttäneellä ei ollut perusasteen jälkeistä tutkintoa, kun taas keskiasteen (lukio/ammattillinen koulutus) koulutuksen oli suorittanut 43 % vuonna 2016 (Tilastokeskus 2016b). Yliopiston, korkeakoulun tai ammattikorkeakoulun oli suorittanut 22 % väestöstä, kun taas posti- ja verkkokyselyssä vastaavan koulutusasteen oli suorittanut 30 % vastaajista. Perusasteen koulutuksen suorittaneiden osalta verkkokysely on aliedustettu väestöön verrattuna.

Tulot ovat samalla tasolla posti- ja verkkokyselyyn vastanneilla. Nettokuukausitulot on ilmoitettu kyselyssä valitsemalla seitsemästä luokasta sopivin. Tulotason mediaani oli 2 001–3 000 € sekä posti- että verkkokyselyssä. Vuonna 2016 kotitalouksien käytettävissä oleva rahatulon mediaani oli noin 2 660 € kuukaudessa (Tilastokeskus 2016c).

Posti- ja verkkokyselyyn vastanneiden maantieteellinen sijainti poikkeaa jossain määrin toisistaan (**taulukko 5**). Postikyselyyn vastanneet asuvat useammin haja-asutusalueella tai kaupungin läheisellä taajama-alueella kuin verkkokyselyyn vastanneet. Postikyselyyn vastanneet ovat aliedustettuna ja verkkokyselyyn vastanneet ovat yliedustettuna verrattuna kaupungissa asuvaan väestön osuuteen.

**Taulukko 5.** *Asuinalueiden jakauma (%) posti- ja verkkokyselyssä sekä väestössä.*

**Table 5.** *Frequencies of area of residence and city in postal survey, online survey and in population.*

|  | Postikysely<br>Postal survey<br>(n=3 622) |      | Verkkokysely<br>Online survey<br>(n=2 149) |      | Yhdistetty<br>aineisto<br>Merged data<br>(n=5 771) |      | Väestö<br>Population<br>(n=4 152 132) |
|--|---|------|--|------|--|------|---------------------------------------|
|  | n   | %    | n  | %    | n  | %    | %                                     |
| <b>Asuinalue</b><br>Residential area                               |   |      |  |      |  |      |                                       |
| Kaupunki<br>City   | 2 037                                     | 56,2 | 1 463                                      | 68,1 | 3 500  | 60,7 | 64                                    |
| Kaupungin läheinen taajama-alue<br>Outer urban area                | 527                                       | 14,5 | 255  | 11,9 | 782  | 13,6 | 9                                     |
| Haja-asutusalue/Maaseutu<br>Sparsely populated area or countryside | 1 020                                     | 28,2 | 428  | 19,9 | 1 448  | 25,1 | 26                                    |

Lähde: Tilastokeskus 2016d.

Reference: Statistics Finland 2016d.

Vuonna 2017 väestöstä 45,5 % oli naimisissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa (Tilastokeskus 2018a). Vertailu *Lääkebarometri 2017* -kyselyn aineistoihin ei ole suoraan mahdollinen johtuen erilaisesta siviilisäätien luokittelusta (**taulukko 6**). Tilastokeskus ei luokittele avoliittoa samaan kategoriaan naimisissa/rekisteröidyssä parisuhteessa olevien kanssa, kuten *Lääkebarometri 2017* -aineistossa on luokiteltu. Tilastokeskuksen mukaan 38 % oli naimattomia tai avoliitossa vuonna 2017.

Leskien osuus postikyselyssä oli 5,6 %, kun taas samanikäisessä väestössä leskeksi jääneitä oli 3,5 % vuonna 2017 (Tilastokeskus 2018a). Eronneita väestöstä oli 13,1 %, kun taas vastaava osuus oli 5,0 % yhdistetyssä posti- ja verkkokyselyaineistossa.

**Taulukko 6.** Siviilisäädyn jakauma (%) posti- ja verkkokyselyssä.

**Table 6.** Frequencies of civil status in postal survey and online survey.

|  | Postikysely<br>Postal survey<br>(n=3 622) |      | Verkkokysely<br>Online survey<br>(n=2 149) |      | Yhdistetty<br>aineisto<br>Merged data<br>(n=5 771) |      |
|--|---|------|--|------|--|------|
|  |   |      |  |      |  |      |
| <b>Siviilisäätö</b><br><b>Civil status</b>   |   |      |  |      |  |      |
| Naimisissa/avoliitossa/rekisteröidyssä parisuhteessa<br>Married / registered partnership / common law relationship | 2 489                                     | 68,7 | 1 388                                      | 64,6 | 3 877  | 67,2 |
| Naimaton<br>Unmarried  | 531                                       | 14,7 | 437  | 20,3 | 968  | 16,8 |
| Asumuserossa tai eronnut<br>Separated or divorced  | 367                                       | 10,1 | 234  | 10,9 | 601  | 10,4 |
| Leski<br>Widow   | 202                                       | 5,6  | 84   | 3,9  | 286  | 5,0  |

Lähde: Tilastokeskus 2017b.

Reference: Statistics Finland 2017b.

# 4 POSTI- JA VERKKOKYSELYN VERTAILU

Suorien jakaumisen perusteella *Lääkebarometri 2017* -aineistot tuottavat suhteellisen samankaltaisia tuloksia lääkkeisiin ja lääkehoitoihin liittyvistä näkemyksistä ja mielipiteistä.

Aineistojen vertailun perusteella posti- ja verkkokyselyyn vastanneet eroavat toisistaan joidenkin demografisten ja sosioekonomisten tekijöiden suhteen. Postikyselyyn vastanneet olivat hieman iäkkäämpiä ja useammin naisia, eläkeläisiä ja matalammin koulutettuja sekä asuivat harvemmin asutuilla alueilla kuin verkkokyselyyn vastanneet. Posti- ja verkkokyselyyn vastanneiden tulotasossa ei ollut eroja.

Terveydentilaa kuvaavien muuttujien suhteen posti- ja verkkokyselyihin vastanneet eivät juuri eroa toisistaan (**taulukko 7**). Muiden kyselyyn sisällytettyjen muuttujien eroja kyselyihin vastanneiden välillä voi tarkastella yksityiskohtaisemmin **liitteessä 3** esitettyjen suorien jakaumien avulla.

**Taulukko 7.** *Terveydentilaa koskevien tekijöiden yleisyys (%) posti- ja verkkokyselyssä.*

**Table 7.** *Frequencies of some health status variables in postal survey and online survey (%).*

|  | Postikysely<br>Postal survey | Verkkokysely<br>Online survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| Sairaus tai vamma, joka haittaa työ- tai toimintakykyä (Q12)<br>Illness or disability that limits working ability or functional capacities (Q12) | 26,9                         | 29,6                          |
| Ei pitkäaikaissairautta (Q13-0)<br>No long-term illnesses (Q13-0)  | 32,8                         | 31,2                          |
| Ei lääkärin määräämiä lääkkeitä (Q18-0)<br>I haven't used prescription medicines (Q18-0)   | 28,0                         | 25,2                          |
| Ajantasainen lista käytössä olevista lääkkeistä (esim.lääkekortti) (Q22)<br>In English (Q22)   | 21,1                         | 23,5                          |
| Nykyinen koettu terveys, huono tai melko huono (Q38-4/5)<br>Current state of health, poor or fairly poor (Q38-4/5)                               | 4,2                          | 3,9                           |

Kysymykset Q12–Q41 liitteessä 3.  
Questions Q12–Q41 in Appendix 3.

Postikyselyyn vastanneista hieman suurempi osuus (38,9 %) oli käyttänyt alle 100 euroa lääkärin määräämiin lääkkeisiin vuoden aikana kuin verkkokyselyyn vastanneista (35,8 %) (**liite 3**, kysymys Q16). Puolestaan yli 600 € lääkärin määräämiin lääkkeisiin käyttäneitä oli 12,1 % postikyselyyn ja 14,5 % verkkokyselyyn vastanneista. Postikyselyyn vastanneilla (12,9 %) oli vähemmän taloudellisia vaikeuksia hankkia lääkkeitä kuin verkkokyselyyn vastanneilla (19,1 %) (kysymys Q17). Havaittujen erojen tilastollista merkitsevyyttä ei ole testattu.

Posti- ja verkkokyselyyn vastanneiden välillä on havaittavissa pieniä eroja lääkkeiden käyttämiseen saatujen neuvojen ja käytettyjen tietolähteiden osalta. Postikyselyyn vastanneista suurempi osuus (65,2 %) oli saanut apteekista hyödyllisiä tietoja ostamistaan lääkkeistä kuin verkkokyselyyn vastanneista (51,7 %) (kysymys Q30). Myös muista kyseisen kysymyksen vastausvaihtoehdoista on pääteltävissä, että verkkokyselyyn osallistuneet eivät kokeneet apteekista saatuja neuvoja yhtä tarpeellisina kuin postikyselyyn vastanneet. Verkkokyselyyn vastanneista suurempi osuus (19,4 %) oli käyttänyt tietolähteenä internetiä kuin postikyselyyn vastanneista (16,0 %) (kysymys Q36B).



Jakaumia Tarkasteltaessa on huomioitava, että vastaamatta jättäneet on luokiteltu ”en osaa sanoa” -luokkaan kysymyksissä Q23–25, jotka käsittelevät mielipiteitä osallistua lääkärin määräämien lääkkeiden valintaan lääkärin vastaanotolla ja apteekissa, kokemuksia lääkkeiden ostamisesta ja mielipiteitä lääkkeiden Kela-korvauksista (**liite 3**).

*Lääkebarometri 2015* ja *Lääkebarometri 2017* -aineistojen vertailussa on myös huomioitava verkkokyselyyn tehty muutos. Vuoden 2015 verkkokyselyssä ei päässyt etenemään vastaamatta kaikkiin kysymyksiin. Vuoden 2017 kyselyissä (posti- ja verkkokysely) vastaajilla oli identtinen mahdollisuus jättää vastaamatta esitettyihin kysymyksiin.

# 5 YHTEENVETO

*Lääkebarometri 2017* -kysely toteutettiin otokselle 18–79-vuotiaita Suomessa asuvia henkilöitä. Tutkimus toteutettiin identtisillä posti- ja verkkokyselylomakkeilla. Postikyselyyn vastasi 3 648 (vastausprosentti 45,3 %) ja verkkokyselyyn 2 149 (vastausprosentti 23,9 %) henkilöä.

Tässä raportissa on tarkasteltu posti- ja verkkokyselyn aineistojen edustavuutta verrattuna suomalaisen samanikäiseen väestöön vuosina 2016–2017. Tarkastelussa havaittiin, että kyselyaineistojen ikäjakaumat eivät noudata väestön ikäjakaumaa, vaan kyselyissä vastaajien ikäjakauma on selkeästi painottunut vanhimpiin ikäluokkiin (**kuvio 1, taulukko 8**). Tämä saattaa osaltaan johtua kyselyn aiheesta, mikä kiinnostaa enemmän lääkkeitä käyttäviä ikäluokkia. Toisaalta tähän voi vaikuttaa se, että kyselytutkimuksiin vastaaminen on vähentynyt viime vuosikymmenten aikana (Tolonen ym. 2006). Erityisesti vastaamatta jättävät nuoret miehet, naimattomat, matalampaan sosioekonomiseen asemaan kuuluvat ja kaupungissa asuvat.

Lisäksi naiset olivat hieman yliedustettuna molemmissa kyselyissä suhteessa väestöön. Eläkeläiset olivat yliedustettuja, kun taas työssäkäyvät ja työttömät olivat aliedustettuja molemmissa kyselyissä. Verkkokyselyssä matalasti koulutetut olivat aliedustettu ja korkeasti koulutetut yliedustettu, kun taas postikyselyn koulutustaso vastasi varsin hyvin väestön koulutustasoa. Kaupungissa asuvat oli aliedustettu postikyselyssä ja yliedustettu verkkokyselyssä. Haja-asutusalueilla asuvat olivat puolestaan yliedustettu postikyselyssä ja aliedustettu verkkokyselyssä.

Suorien jakaumien (**liite 3**) perusteella posti- ja verkkokyselyn aineistot tuottavat kuitenkin suhteellisen samansuuntaisia tuloksia lääkkeisiin ja lääkehoitoihin liittyvistä näkemyksistä ja mielipiteistä. Erot posti- ja verkkokyselyyn vastanneiden taustoissa tulee kuitenkin tiedostaa toteutettaessa tutkimuksia kyseisillä aineistoilla.

**Taulukko 8.** Yhteenveto posti- ja verkkokyselyn aineistojen edustavuuden vertailusta.

|                             | Postikysely  | Verkkokysely  |
|-----------------------------|--|---|
| Ikä                         | Alle 50-vuotiaat aliedustettuja<br>Yli 50-vuotiaat yliedustettuja                      | Alle 45-vuotiaat aliedustettuja<br>Yli 45-vuotiaat yliedustettuja.                            |
| Sukupuoli                   | Naiset hieman yliedustettuja   | Naiset hieman yliedustettuja  |
| Työmarkkina-asema           | Eläkeläiset yliedustettuja<br>Työssäkäyvät aliedustettuja<br>Työttömät aliedustettuja. | Eläkeläiset yliedustettuja<br>Työssäkäyvät aliedustettuja<br>Työttömät hieman aliedustettuja. |
| Koulutus                    | Vastaa varsin hyvin väestöä  | Matalammin koulutetut aliedustettuja<br>Korkeammin koulutetut yliedustettuja.                 |
| Asuinkunnan kaupunkimaisuus | Kaupungeissa asuvat aliedustettu<br>Haja-asutusalueella asuvat yliedustettu            | Kaupungeissa asuvat yliedustettu<br>Haja-asutusalueella asuvat aliedustettu                   |

# LÄHTEET

---

Airio I. Toimeentuloturva osana sosiaaliturvaa. Kirjassa: Airio I, toim. Toimeentuloturvan verkkoa kokemassa. Kansalaisten käsityksen ja odotukset. Helsinki: Kelan tutkimusosasto 2013.

Al Sayah F, Majumdar SR, Egede LE, ym. Measurement properties and comparative performance of health literacy screening questions in a predominantly low income African American population with diabetes. *Patient Educ Couns* 2014;97:88–95.

Chew LD, Bradley KA, Boyko EJ. Brief questions to identify patients with inadequate health literacy. *Fam Med* 2004; 36:588–94.

Eläketurvakeskus (Finnish Centre for Pensions) 2018. Tilasto Suomen eläkkeensaajista. Tilastotietokanta 2018 [siteerattu 17.8.2018]. [www.etk.fi/tutkimus-tilastot-ennusteet/tilastot/elakkeensaajat/kaikki-elakkeensaajat/](http://www.etk.fi/tutkimus-tilastot-ennusteet/tilastot/elakkeensaajat/kaikki-elakkeensaajat/)

Horne R, Graupner L, Frost S. Medicine in a multi-cultural society – the effect of cultural background on beliefs about medications. *Soc Sci Med* 2004; 59:1307–1313.

Hämeen-Anttila K, Mäntylä A, Jyrkkä, J, ym. Väestön näkemyksiä itsehoitolääkkeistä. Saatavuus, riskit ja tiedon saanti. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 1/2014. Kuopio: Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea 2014.

Hämeen-Anttila K. Lääketiedon tarpeet ja lähteet – väestökysely lääkkeiden käyttäjille. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 2/2014. Kuopio: Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea 2014.

Järvisilta K, Niemelä M, Aaltonen K, ym. Lääkebarometri 2015: Kyselytutkimusten aineistonkeruu ja tutkimusseloste. Fimea kehittää, arvioi ja informoi -julkaisusarja 5/2018. Kuopio: Lääkealan turvallisuus ja kehittämiskeskus Fimea 2018.

Tilastokeskus (Statistics Finland). Väestö iän (1-v) ja sukupuolen mukaan 1970–2017. StatFin tietokanta 2017 [siteerattu 17.8.2018]. [http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin\\_\\_vrm\\_\\_vaerak/statfin\\_vaerak\\_pxt\\_001.px/?rxid=4c8a436d-55fa-4b71-9122-a62e985eb2e2](http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_001.px/?rxid=4c8a436d-55fa-4b71-9122-a62e985eb2e2)

Tilastokeskus (Statistics Finland). Väestö iän (1-v), siviilisäädyn ja sukupuolen mukaan 1990–2017. StatFin tietokanta 2017b [siteerattu 17.8.2018]. [http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin\\_\\_vrm\\_\\_vaerak/statfin\\_vaerak\\_pxt\\_017.px/?rxid=3f886fe6-374f-4ef8-8aaf-71d54ec6f2f2](http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_017.px/?rxid=3f886fe6-374f-4ef8-8aaf-71d54ec6f2f2)

Tilastokeskus (Statistics Finland). Väestö pääasiallisen toiminnan, sukupuolen, iän (1-v) ja vuoden mukaan 1987–2016. StatFin tietokanta 2016a [siteerattu 17.8.2018]. [http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin\\_\\_vrm\\_\\_tyokay/statfin\\_tyokay\\_pxt\\_002.px/?rxid=1f681ed9-0b68-4283-9fbf-30dc36cb8207](http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__tyokay/statfin_tyokay_pxt_002.px/?rxid=1f681ed9-0b68-4283-9fbf-30dc36cb8207)

Tilastokeskus (Statistics Finland). 15 vuotta täyttäneet väestö koulutusasteen, kunnan, sukupuolen ja ikäryhmän mukaan 1970–2016. StatFin tietokanta 2016b [siteerattu 17.8.2018]. [http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin\\_\\_kou\\_\\_vkour/statfin\\_vkour\\_pxt\\_001.px/?rxid=3f886fe6-374f-4ef8-8aaf-71d54ec6f2f2](http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__kou__vkour/statfin_vkour_pxt_001.px/?rxid=3f886fe6-374f-4ef8-8aaf-71d54ec6f2f2)

Tilastokeskus (Statistics Finland). Kotitalouden tulot sosioekonomisen aseman mukaan 1897–2016. StatFin tietokanta 2016c [siteerattu 17.8.2018]. [http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin\\_\\_tul\\_\\_tjt/statfin\\_tjt\\_pxt\\_001.px/?rxid=4cede9e5-1b41-4a7c-8189-5607a52e9249](http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__tul__tjt/statfin_tjt_pxt_001.px/?rxid=4cede9e5-1b41-4a7c-8189-5607a52e9249)

Tilastokeskus (Statistics Finland). Väestö asuinpaikan kaupunki-maaseutu-luokituksen sekä sukupuolen ja iän mukaan 2000–2016. StatFin tietokanta 2016d [siteerattu 17.8.2018]. [http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin\\_\\_vrm\\_\\_vaerak/statfin\\_vaerak\\_pxt\\_023.px/?rxid=b2e20512-a301-4272-b0cf-ebdc8f6bd55f](http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_023.px/?rxid=b2e20512-a301-4272-b0cf-ebdc8f6bd55f)

Tolonen H, Helakorpi S, Talala K, ym. 25-year trends and socio-demographic differences in response rates: Finnish adult health behaviour survey. *Eur J Epidemiol* 2006;21:409–15.



## TAUSTATIEDOT



ARVOISA VASTAAJA: Kirjoita vastauksesi sille varattuun tilaan tai rasti oikeaa vaihtoehtoa vastaava numero.

## 1. Mikä on sukupuolesi?

- 1 Nainen  
 2 Mies

## 2. Syntymävuotesi?

|   |   |  |  |
|---|---|--|--|
| 1 | 9 |  |  |
|---|---|--|--|

## 3. Mikä on siviilisäätyysi?

- 1 Naimisissa / rekisteröidyssä parisuhteessa/  
avoliitossa  
 2 Naimaton  
 3 Asumuserossa tai eronnut  
 4 Leski

## 4. Kuinka monta jäsentä kuuluu kotitalouteesi tällä hetkellä itsesi mukaan lukien?

|  |  |         |
|--|--|---------|
|  |  | jäsentä |
|--|--|---------|

## 5. Kuinka moni kotitalouteesi kuuluvista on alle 18-vuotias?

|  |  |         |
|--|--|---------|
|  |  | jäsentä |
|--|--|---------|

## 6. Mitä teet?

- 1 Olen työssä kokopäiväisesti  
 2 Olen työssä osapäiväisesti  
 3 Olen osin työssä, osin eläkkeellä  
 4 Olen työtön tai lomautettu  
 5 Olen eläkkeellä  
 6 Olen vanhempainvapaalla, hoitovapaalla  
tai äitiyslomalla  
 7 Opiskelen  
 8 Jotakin muuta, mitä:
- \_\_\_\_\_

## 7. Mikä on korkein koulutuksesi?

- 1 Peruskoulu tai kansakoulu  
 2 Lukio  
 3 Ammatillinen koulutus  
 4 Ammattikorkeakoulu  
 5 Yliopisto tai korkeakoulu  
 6 Muu, mikä:
- \_\_\_\_\_

## 8. Onko sinulla jokin terveydenhuoltoalan koulutus?

- 1 Ei  
 2 Kyllä, mikä:
- \_\_\_\_\_

## 9. Millainen on nykyinen asuinalueesi?

- 1 Pääkaupunkiseutu  
 2 Muu kaupunki  
 3 Kaupungin läheinen taajama-alue  
 4 Haja-asutusalue / maaseutu

## 10. Missä maakunnassa asut?

- 1 Uusimaa  
 2 Varsinais-Suomi  
 3 Satakunta  
 4 Kanta-Häme  
 5 Pirkanmaa  
 6 Päijät-Häme  
 7 Kymenlaakso  
 8 Etelä-Karjala  
 9 Etelä-Savo  
 10 Pohjois-Savo  
 11 Pohjois-Karjala  
 12 Keski-Suomi  
 13 Etelä-Pohjanmaa  
 14 Pohjanmaa  
 15 Keski-Pohjanmaa  
 16 Pohjois-Pohjanmaa  
 17 Kainuu  
 18 Lappi  
 19 Ahvenanmaa

## 11. Mitkä ovat kotitaloutesi jäsenten yhteenlasketut käytettävissä olevat kuukausitulot (tulot verojen jälkeen)?

- 1 Enintään 1000 €  
 2 1001-2000 €  
 3 2001-3000 €  
 4 3001-4000 €  
 5 4001-5000 €  
 6 5001-8000 €  
 7 Yli 8000 €



17261 PK





## TERVEYS JA LÄÄKKEET

12. Onko sinulla sairaus tai vamma, joka haittaa työ- ja toimintakykyä?

- 1 Ei  
 2 Kyllä

13. Onko sinulla tällä hetkellä jokin lääkärin toteama tai hoitama pitkäaikaissairaus? Voit valita useita vaihtoehtoja.

- 0 Ei mitään pitkäaikaissairauksia  
 1 Astma tai muu keuhkosairaus  
 2 Diabetes  
 3 Kohonnut verenpaine, verenpainetauti  
 4 Kohonnut veren kolesteroli  
 5 Sydänsairaus  
 6 Syöpä  
 7 Nivelreuma  
 8 Tuki- ja liikuntaelinsairaus (muu kuin nivelreuma)  
 9 Masennus (depressio)  
 10 Muu mielenterveysongelma  
 11 Ihosairaus  
 12 Maha-suolikanavan sairaus  
 13 Muu pitkäaikaissairaus, mikä:

\_\_\_\_\_

14. Onko sinulla jokin sairaus, joka oikeuttaa Kelan erityiskorvattaviin lääkkeisiin?

- 1 Ei  
 2 Kyllä, merkitse Kela-kortin taakse painettu numero tai numerot:

\_\_\_\_\_

15. Ylittivätkö lääkekulusi viime vuonna niin sanotun lääkekaton (605,13 euroa) ja tästä syystä sait lisäkorvauksen sinulle määrätystä lääkkeistä?

- 1 Ei  
 2 Kyllä  
 3 En osaa sanoa

16. Arvioi, kuinka paljon sinulla kuluu rahaa lääkärin määräämiin lääkkeisiin vuoden aikana?

- 0 En käytä lääkärin määräämiä lääkkeitä  
 1 Alle 100 €  
 2 100–299 €  
 3 300–599 €  
 4 600 € tai enemmän  
 5 En osaa sanoa

17. Onko sinulla ollut viimeksi kuluneen vuoden aikana taloudellisia ongelmia hankkia lääkärin määräämiä lääkkeitäsi?

- 0 En ole käyttänyt lääkärin määräämiä lääkkeitä  
 1 Ei ole ollut lainkaan ongelmia  
 2 On ollut jonkin verran ongelmia  
 3 On ollut paljon ongelmia



17261 PK



+

**18. Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään seuraavista lääkärin määräämistä lääkkeitä? Voit valita useita vaihtoehtoja.**

- 0 En ole käyttänyt lääkärin määräämiä lääkkeitä
- 1 Allergialääkkeitä
- 2 Astmalääkkeitä
- 3 Antibiootteja
- 4 Insuliinia
- 5 Muita diabeteslääkkeitä
- 6 Verenpainelääkkeitä
- 7 Kolesterolilääkkeitä
- 8 Sydänlääkkeitä
- 9 Reumalääkkeitä
- 10 Särkylääkkeitä, mihin särkyyn/särkyihin:  
\_\_\_\_\_
- 11 Syöpälääkkeitä
- 12 Masennuslääkkeitä
- 13 Rauhoittavia lääkkeitä
- 14 Unilääkkeitä
- 15 Ehkäisyvalmisteita
- 16 Muita lääkkeitä, mitä:  
\_\_\_\_\_

**19. Kuka tai ketkä määräsivät sinulle edellisessä kysymyksessä merkitsemäsi lääkkeet? Voit valita useita vaihtoehtoja.**

- 1 Lääkäri terveyskeskuksessa
- 2 Lääkäri sairaalassa tai sairaalan poliklinikalla
- 3 Lääkäri työterveyshuollossa (myös yksityisellä lääkäriasemalla järjestetty työterveyshuolto)
- 4 Lääkäri yksityisellä vastaanotolla
- 5 Lääkäri jossain muualla, missä:  
\_\_\_\_\_
- 6 Joku muu, kuka ja missä:  
\_\_\_\_\_

+

**20. Kuinka usein yleensä käytät ilman reseptiä apteekista saatavia lääkkeitä (pois lukien vitamiinit, hivenaineet ja rohdosvalmisteet)?**

- 1 Päivittäin
- 2 Muutaman kerran viikossa
- 3 Kerran viikossa
- 4 1–2 kertaa kuukaudessa
- 5 Harvemmin kuin kerran kuukaudessa
- 6 Ei koskaan

**21. Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään vitamiini- tai hivenainevalmisteita?**

- 1 En
- 2 Kyllä

**22. Onko sinulla ajantasainen lista käyttämistäsi lääkkeitä (esim. lääkekortti)?**

- 1 Ei
- 2 Kyllä

+

17261 PK

+

+

+

## LÄÄKKEIDEN VALINTA, HANKINTA JA KUSTANNUKSET

23. Miten haluaisit osallistua lääkärin määräämien lääkkeiden valintaan lääkärin vastaanotolla ja apteekissa? Annathan arviosi jokaisesta väittämästä, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään lääkärin määräämää lääkettä.

|   | Täysin samaa mieltä        | Jokseenkin samaa mieltä    | Jokseenkin eri mieltä      | Täysin eri mieltä          | En osaa sanoa              |
|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| Haluan keskustella lääkärin kanssa hoitovaihtoehtoista  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Haluan keskustella lääkärin kanssa lääkkeen valinnasta  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Haluan päättää lääkkeen valinnasta yhdessä lääkärin kanssa  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Yleensä olen hieman pettynyt, jos minulla ei ole lääkeresptiä mukamani, kun poistun lääkärin vastaanotolta  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Haluan keskustella apteekissa edullisimmista rinnakkaisvalmisteista, jos sellaisia vaihtoehtoja on tarjolla | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |

24. Kun ajattelet omia kokemuksiasi lääkkeiden ostamisesta, miten samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? Annathan arviosi jokaisesta väittämästä, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään lääkettä.

|   | Täysin samaa mieltä        | Jokseenkin samaa mieltä    | Jokseenkin eri mieltä      | Täysin eri mieltä          | En osaa sanoa              |
|---|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| Olen usein ollut tilanteessa, jossa olisin tarvinnut lääkettä, mutta apteekki on ollut kiinni | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Apteekkeja on riittävän lähellä, jotta saan lääkkeeni vaivattomasti                           | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Lääkkeiden hankinta on vaikeaa vähäisten ostopaikkojen vuoksi                                 | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Ostaisin mieluummin itsehoitolääkkeeni päivittäistavarakaupasta kuin apteekista               | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Asioin mieluummin itse apteekissa kuin tilaan lääkkeeni apteekin verkkopalvelusta             | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |

25. Mitä mieltä olet lääkkeiden Kela-korvauksista? Annathan arviosi jokaisesta väittämästä, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään lääkärin määräämää lääkettä.

|  | Täysin samaa mieltä        | Jokseenkin samaa mieltä    | Jokseenkin eri mieltä      | Täysin eri mieltä          | En osaa sanoa              |
|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| Kela korvaa yleensä lääkekustannuksista liian vähän  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Kelan niin sanottu lääkekatto (potilas maksaa itse 605,13 euroa vuodessa) on liian korkea                            | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Kelan lääkekorvaukset ovat oikeudenmukaisia  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Suurituloisten tulisi saada vähemmän Kela-korvauksia lääkkeistään  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Potilaan tulisi maksaa vähintään pieni omavastuumaksu (esimerkiksi 2 euroa) kaikista lääkärin määräämistä lääkkeistä | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |

+

17261 PK

+





26. Mikäli yhteiskunnan rahat eivät riitä kaikkien lääkkeiden korvaamiseen ja sen takia lääkekorvauksia joudutaan karsimaan, miten tärkeänä näet, että seuraavista lääkkeistä saa Kela-korvausta?

|                   | Erittäin tärkeä            | Tärkeä                     | Melko tärkeä               | Ei tärkeä                  | En osaa sanoa              |
|-------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| Allergialääke     | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Astmalääke        | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Antibiootti       | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Insuliini         | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Muu diabeteslääke | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Verenpainelääke   | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Kolesterolilääke  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Sydänlääke        | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Reumalääke        | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Särkylääke        | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Syöpälääke        | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Masennuslääke     | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Unilääke          | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Migreenilääke     | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |
| Ihottumalääke     | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 9 |

27. Kuinka paljon olisit itse valmis maksamaan lääkärin määräämistä lääkkeistä vuodessa?

- 1 Alle 100 €
- 2 100–299 €
- 3 300–599 €
- 4 600 € tai enemmän
- 5 En osaa sanoa

### LÄÄKKEISIIN LIITTYVÄ NEUVONTA JA TIETO

28. Kuinka usein sinulla on ongelmia ymmärtää terveydentilaasi liittyviä asioita, koska saamasi kirjallinen materiaali on vaikeaselkoista?

- 1 Aina
- 2 Usein
- 3 Joskus
- 4 Harvoin
- 5 Ei koskaan

29. Kun viimeksi kävit lääkärin vastaanotolla, saitko neuvoja sinulle määrättyjen lääkkeiden käytöstä?

- 1 Kyllä, hyödyllisiä neuvoja
- 2 Kyllä, neuvoja, joita en tarvinnut
- 3 En, vaikka olisin tarvinnut
- 4 En, mutta en olisi halunnutkaan
- 5 En muista
- 6 En ole käynyt lääkärin vastaanotolla tai minulla ei ole käytössäni reseptilääkkeitä



17261 PK





+

**30. Kun viimeksi kävit apteekissa ostamassa lääkärin määräämiä lääkkeitä, saitko neuvoja niiden käytöstä?**

- 1 Kyllä, hyödyllisiä neuvoja
- 2 Kyllä, neuvoja, joita en tarvinnut
- 3 En, vaikka olisin tarvinnut
- 4 En, mutta en olisi halunnutkaan
- 5 En muista
- 6 En ole ostanut lääkärin määräämiä lääkkeitä apteekista

**31. Onko sinulla tapana lukea lääkepakkauksesta löytyvä pakkausseloste ennen kuin aloitat uuden lääkityksen ensimmäistä kertaa?**

- 1 Aina
- 2 Usein
- 3 Joskus
- 4 Harvoin
- 5 Ei koskaan

**32. Kuinka usein lääkepakkauksesta löytyvän pakkausselosteen ohjeita on mielestäsi vaikea ymmärtää?**

- 1 Aina
- 2 Usein
- 3 Joskus
- 4 Harvoin
- 5 Ei koskaan

**33. Kuinka hyvin pystyt mielestäsi yleensä noudattamaan ohjeita, jotka on liimattu lääkepakkauksen tarralappuun apteekissa, lääkärin määräämissä lääkkeissä?**

- 1 Erittäin hyvin
- 2 Melko hyvin
- 3 Kohtalaisesti
- 4 Melko huonosti
- 5 Erittäin huonosti

+

**34. Muistele, kun viimeksi sait lääkäriltä reseptin lääkkeeseen, jota et ollut käyttänyt aikaisemmin. Mikä kuvaa parhaiten sitä, kuinka toimit silloin?**

- 1 En hakenut lääkettä apteekista
- 2 Hain lääkkeen, mutta en käyttänyt sitä ollenkaan
- 3 Käytin osan tai kaiken, mutta en täsmälleen ohjeiden mukaisesti
- 4 Otin lääkkeen täsmälleen ohjeiden mukaisesti
- 5 En muista
- 6 En ole koskaan saanut lääkereseptiä

**35. Kun lääkäri määrää sinulle jotain lääkettä, kuinka usein olet huolissasi lääkkeen haittavaikutuksista?**

- 1 En koskaan tai en juuri koskaan
- 2 Joskus
- 3 Suurin piirtein puolessa tapauksista
- 4 Useimmiten
- 5 Aina tai lähes aina
- 6 En käytä lääkärin määräämiä lääkkeitä
- 7 En osaa sanoa

**36. Oletko saanut tietoja käyttämistäsi lääkkeistä viimeksi kuluneen vuoden (12 kk) aikana?**

- 1 En
- 2 Olen, mistä:
  - 1 Lääkäriltä
  - 2 Apteekista
  - 3 Terveystietäjältä, sairaanhoitajalta
  - 4 Sukulaisilta, ystäviltä
  - 5 Lehdistä, kirjoista
  - 6 Radiosta, TV:stä
  - 7 Mainoksista
  - 8 Internetistä
  - 9 Luontaistuotekaupasta
  - 10 Pakkausselosteesta
  - 11 Palvelupuhelimesta

+

17261 PK

+

+

+

**37. Haluaisimme tietää mielipiteitäsi lääkkeistä, vaikka et tällä hetkellä käyttäisi mitään lääkettä. Ei ole oikeaa tai väärää vastausta.**

|  | Täysin samaa mieltä        | Jokseenkin samaa mieltä    | En osaa sanoa              | Jokseenkin eri mieltä      | Täysin eri mieltä          |
|--|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|----------------------------|
| Ilman lääkkeitä lääkärit eivät pystyisi hoitamaan ihmisiä yhtä hyvin               | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Lääkärit määräävät liian paljon lääkkeitä  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Lääkkeitä käyttävien ihmisten kannattaisi välillä pitää taukoa lääkkeiden käytössä | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Suurin osa lääkkeistä aiheuttaa riippuvuutta                                       | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Luontaistuotteet ovat turvallisempia kuin lääkkeet                                 | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Lääkkeet aiheuttavat enemmän haittaa kuin hyötyä                                   | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Lääkkeet auttavat monia ihmisiä elämään parempaa elämää                            | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Lääkkeet auttavat monia ihmisiä elämään pidempään                                  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Kaikki lääkkeet ovat myrkyjä   | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Lääkärit luottavat lääkkeisiin liikaa  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Jos lääkäreillä olisi enemmän aikaa potilaille, he määräisivät vähemmän lääkkeitä  | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |
| Yleensä lääkkeiden hyödyt ovat suuremmat kuin niiden riskit                        | <input type="checkbox"/> 1 | <input type="checkbox"/> 2 | <input type="checkbox"/> 3 | <input type="checkbox"/> 4 | <input type="checkbox"/> 5 |

## ELÄMÄNLAATU

**38. Millainen on terveydentilasi nykyisin?**

- 1 Hyvä
- 2 Melko hyvä
- 3 Kohtalainen
- 4 Melko huono
- 5 Huono

+

17261 PK

+

+

+

39. Rastittakaa jokaisen otsikon alta YKSI ruutu, joka parhaiten kuvaa terveyttänne TÄNÄÄN.

#### LIKKUMINEN

- 1 Minulla ei ole vaikeuksia kävelemisessä
- 2 Minulla on lieviä vaikeuksia kävelemisessä
- 3 Minulla on kohtalaisia vaikeuksia kävelemisessä
- 4 Minulla on suuria vaikeuksia kävelemisessä
- 5 En kykene kävelemään

#### ITSESTÄÄN HUOLEHTIMINEN

- 1 Minulla ei ole vaikeuksia peseytyä tai pukeutua itse
- 2 Minulla on lieviä vaikeuksia peseytyä tai pukeutua itse
- 3 Minulla on kohtalaisia vaikeuksia peseytyä tai pukeutua itse
- 4 Minulla on suuria vaikeuksia peseytyä tai pukeutua itse
- 5 En kykene peseytymään tai pukeutumaan itse

#### TAVANOMAISET TOIMINNOT (esim. ansiotyö, opiskelu, kotityö, vapaa-ajan toiminnot)

- 1 Minulla ei ole vaikeuksia suorittaa tavanomaisia toimintojani
- 2 Minulla on lieviä vaikeuksia suorittaa tavanomaisia toimintojani
- 3 Minulla on kohtalaisia vaikeuksia suorittaa tavanomaisia toimintojani
- 4 Minulla on suuria vaikeuksia suorittaa tavanomaisia toimintojani
- 5 En kykene suorittamaan tavanomaisia toimintojani

#### KIVUT / VAIVAT

- 1 Minulla ei ole kipuja tai vaivoja
- 2 Minulla on lieviä kipuja tai vaivoja
- 3 Minulla on kohtalaisia kipuja tai vaivoja
- 4 Minulla on ankaria kipuja tai vaivoja
- 5 Minulla on äärimmäisiä kipuja tai vaivoja

#### AHDISTUNEISUUS / MASENNUS

- 1 En ole ahdistunut tai masentunut
- 2 Olen lievästi ahdistunut tai masentunut
- 3 Olen melko ahdistunut tai masentunut
- 4 Olen erittäin ahdistunut tai masentunut
- 5 Olen äärimmäisen ahdistunut tai masentunut

Finland (Finnish) © 2009 EuroQol Group EQ-5D™ is a trade mark of the EuroQol Group

+

17261 PK

+

+

+

**40. Haluaisimme tietää, miten hyvä tai huono terveytenne on TÄNÄÄN.**

Tämä asteikko on numeroitu 0-100.

100 merkitsee parasta terveyttä, jonka voitte kuvitella.

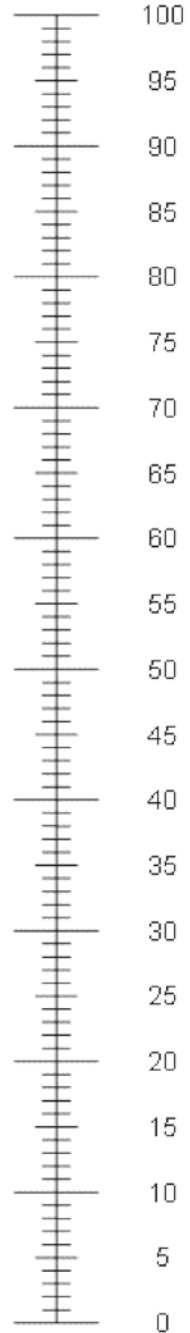
0 merkitsee huonointa terveyttä, jonka voitte kuvitella.

Merkitkää X asteikolle osoittamaan kuinka hyvä tai huono terveytenne on TÄNÄÄN.

Nyt kirjoittakaa asteikolle merkitsemänne numero alla olevaan laatikkoon.

TERVEYTENNE TÄNÄÄN =

Paras terveys,  
jonka voitte  
kuvitella



Huonoin terveys,  
jonka voitte  
kuvitella

*Finland (Finnish) © 2009 EuroQol Group EQ-5D™ is a trade mark of the EuroQol Group*

+

17261 PK

+







Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus

### Hyvä vastaanottaja

Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea toteuttaa kyselytutkimuksen, jonka avulla haluamme selvittää suomalaisten mielipiteitä lääkkeitä ja niiden käytöstä, lääkkeiden hinnoista ja lääkekorvauksista. Olemme myös kiinnostuneita siitä, saavatko kansalaiset tänä päivänä riittävästi tietoa lääkkeitä. Vastaamalla kyselyyn annat tärkeää tietoa Suomen lääkehuollon ja lääkekorvausjärjestelmän kehittämisen tueksi.

Olet yksi tähän tutkimukseen satunnaisesti valituista 8000 henkilöstä. Kaikkien tutkimukseen valittujen vastaukset ovat tärkeitä tulosten luotettavuuden varmistamiseksi. Vastauksesi on tärkeä ja arvokas, vaikka sinulla ei olisi käytössäsä yhtään lääkettä.

Toivomme sinun vastaavan kysymyksiin viikon kuluessa ja palauttavan lomakkeen meille oheisella palautuskuorella, jonka postimaksu on valmiiksi maksettu. Vaihtoehtoisesti voit vastata kyselyyn internetissä. Internet-lomakkeella pyydetty lomakenumero löytyy tämän sivun oikeasta yläreunasta. Internet-lomakkeen osoite on:

<http://survey.taloustutkimus.fi/a/fimea.htm>

Riippumaton markkinointitutkimusyriitys Taloustutkimus Oy vastaa aineiston keräämisestä. Vastajien tiedot käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ja nimettömästi. Vastaajan henkilöllisyys ei tule tutkijoiden tietoon. Tutkimuksen tulokset esitetään ainoastaan taulukkoina, joista kenenkään vastaajan henkilökohtaisia vastauksia ei voida nähdä. Vastauskuoressa oleva numero on palautettujen lomakkeiden kirjanpitoa varten. Tällä voidaan välttää muistutusviestin lähettäminen jo kertaalleen vastanneille.

Lisätietoja tutkimuksesta antaa tarvittaessa tutkija Merja Merikoski, puhelinnumero 029 522 3532, sähköposti [merja.merikoski@fimea.fi](mailto:merja.merikoski@fimea.fi).

Vastauksesi on tärkeä ja se tukee suomalaisen lääkehuollon kehittämistä.

Yhteistyöstä kiittäen,

Pertti Happonen  
Johtaja

Katri Hämeen-Anttila,  
Tutkimuksen vastuhenkilö  
Tutkimus- ja kehittämispäällikkö

Osoitelähde: *Bisnode-henkilömarkkinointirekisteri, Kumpulantie 3, 00520 Helsinki*

**LIITE 3. Jakaumat kaikista posti- ja verkkokyselyn muuttujista (%)**  
**Distributions, postal survey and online-survey, all variables (%)**

**Q1 Mikä on sukupuolesi?**  
**Q1 What is your gender?**

|                           | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Nainen<br>Female        | 53,9                         | 52,7                          |
| 2 Mies<br>Male            | 45,3                         | 47,3                          |
| Ei vastausta<br>No answer | 0,9                          | -                             |

**Q2 Syntymävuotesi?**  
**Q2 What is your year of birth?**

| Ikäjakautama<br>Age distribution | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|----------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 18–24                            | 4,3                          | 3,4                           |
| 25–29                            | 4,0                          | 3,7                           |
| 30–34                            | 3,8                          | 6,0                           |
| 35–39                            | 4,1                          | 3,8                           |
| 40–44                            | 4,8                          | 6,5                           |
| 45–49                            | 5,9                          | 9,3                           |
| 50–54                            | 8,2                          | 9,0                           |
| 55–59                            | 9,6                          | 10,1                          |
| 60–64                            | 13,0                         | 13,2                          |
| 65–69                            | 15,7                         | 15,3                          |
| 70–74                            | 14,3                         | 13,7                          |
| 75+                              | 10,6                         | 6,0                           |
| Ei vastausta<br>No answer        | 1,8                          | -                             |

**Q3 Mikä on siviilisäätysi?**  
**Q3 What is your marital status?**

|  | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Naimisissa/avoliitossa/rekisteröidyssä parisuhteessa<br>Married / registered partnership/ cohabiting | 68,7                         | 64,6                          |
| 2 Naimaton<br>Unmarried  | 14,7                         | 20,3                          |
| 3 Asumuserossa tai eronnut<br>Separated or divorced  | 10,1                         | 10,9                          |
| 4 Leski<br>Widow   | 5,6                          | 3,9                           |
| Ei vastausta<br>No answer  | 0,9                          | 0,3                           |



**Q4 Kuinka monta jäsentä kuuluu kotitalouteesi tällä hetkellä itsesi mukaan lukien?**  
**Q4 How many people are in your household at the moment, including yourself?**

|                            | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|----------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1                          | 27,5                         | 29,6                          |
| 2                          | 41,0                         | 51,6                          |
| 3                          | 9,7                          | 9,2                           |
| 4                          | 7,5                          | 6,5                           |
| 5 tai enemmän<br>5 or more | 4,0                          | 3,1                           |

**Q5 Kuinka moni kotitalouteesi kuuluvista on alle 18-vuotias?**  
**Q5 How many household members are under 18 years of age?**

|                            | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|----------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 0                          | 73,7                         | 84,2                          |
| 1                          | 12,3                         | 7,8                           |
| 2                          | 9,2                          | 5,5                           |
| 3                          | 3,2                          | 1,7                           |
| 4 tai enemmän<br>4 or more | 1,5                          | 0,6                           |

**Q6 Mitä teet?**  
**Q6 What is your employment status?**

|  | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| Olen työssä kokopäiväisesti<br>I work full-time  | 34,2                         | 36,2                          |
| Olen työssä osapäiväisesti<br>I work part-time   | 3,6                          | 4,2                           |
| Olen osin työssä, osin eläkkeellä<br>I'm partly working, partly retired  | 2,7                          | 2,5                           |
| Olen työtön tai lomautettu<br>I'm unemployed or laid off   | 4,0                          | 7,3                           |
| Olen eläkkeellä<br>I'm retired   | 46,1                         | 42,2                          |
| Olen vanhempainvapaalla, hoitovapaalla tai äitiyslomalla<br>I'm on maternity leave, parental leave or child care leave | 1,2                          | 0,8                           |
| Opiskelen<br>I'm a student   | 4,7                          | 4,2                           |
| Jotakin muuta, mitä<br>Something else, what?   | 3,0                          | 2,4                           |
| Ei vastausta<br>No answer  | 0,6                          | 0,1                           |

**Q7 Mikä on korkein koulutuksesi?****Q7 What is the highest level of education you have completed?**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| Peruskoulu/kansakoulu<br>Basic education                            | 22,3                         | 16,7                          |
| Lukio<br>General upper secondary education                          | 6,7                          | 6,6                           |
| Ammatillinen koulutus<br>Vocational education and training          | 39,2                         | 41,6                          |
| Ammattikorkeakoulu<br>Polytechnic education                         | 13,4                         | 15,3                          |
| Yliopisto tai korkeakoulu<br>University or other academic education | 15,2                         | 17,8                          |
| Muu, mikä?<br>Something else, what?                                 | 2,5                          | 1,9                           |
| Ei vastausta<br>No answer   | 0,7                          | 0,2                           |

**Q8 Onko sinulla jokin terveydenhuoltoalan koulutus?****Q8 Do you have a degree in health care?**

|                               | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|-------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Ei<br>No                    | 84,0                         | 88,2                          |
| 2 Kyllä, mikä?<br>Yes, which? | 15,2                         | 11,7                          |
| Ei vastausta<br>No answer     | 0,8                          | 0,1                           |

**Q9 Millainen on nykyinen asuinalueesi?****Q9 Describe your residential area.**

|  | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| Pääkaupunkiseutu<br>Helsinki metropolitan area                       | 17,2                         | 22,8                          |
| Muu kaupunki<br>Another city   | 39,0                         | 45,2                          |
| Kaupungin läheinen taajama-alue<br>Outer urban area                  | 14,5                         | 11,9                          |
| Haja-asutusalue / maaseutu<br>Sparsely populated area or countryside | 28,2                         | 19,9                          |
| Ei vastausta<br>No answer  | 0,8                          | 0,1                           |

**Q10 Missä maakunnassa asut?**  
**Q10 In which region do you live?**

|  | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| Uusimaa<br>Uusimaa                         | 23,5                         | 29,8                          |
| Varsinais-Suomi<br>Southwest Finland       | 8,9                          | 8,7                           |
| Satakunta<br>Satakunta                     | 4,8                          | 4,0                           |
| Kanta-Häme<br>Tavastia Proper              | 3,6                          | 3,3                           |
| Pirkanmaa<br>Pirkanmaa                     | 9,1                          | 9,9                           |
| Päijät-Häme<br>Päijänne Tavastia           | 4,5                          | 4,1                           |
| Kymenlaakso<br>Kymenlaakso                 | 3,5                          | 3,2                           |
| Etelä-Karjala<br>South Karelia             | 2,8                          | 2,2                           |
| Etelä-Savo<br>Southern Savonia             | 3,5                          | 2,7                           |
| Pohjois-Savo<br>Northern Savonia           | 5,1                          | 5,4                           |
| Pohjois-Karjala<br>North Karelia           | 3,6                          | 3,5                           |
| Keski-Suomi<br>Central Finland             | 5,7                          | 4,8                           |
| Etelä-Pohjanmaa<br>Southern Ostrobothnia   | 4,5                          | 3,2                           |
| Pohjanmaa<br>Ostrobothnia                  | 3,2                          | 2,5                           |
| Keski-Pohjanmaa<br>Central Ostrobothnia    | 1,4                          | 1,8                           |
| Pohjois-Pohjanmaa<br>Northern Ostrobothnia | 7,0                          | 6,8                           |
| Kainuu<br>Kainuu                           | 1,7                          | 1,5                           |
| Lappi<br>Lapland                           | 2,8                          | 2,7                           |
| Ahvenanmaa<br>Åland                        | -                            | -                             |
| Ei vastausta<br>No answer                  | 0,7                          | -                             |

**Q11 Mitkä ovat kotitaloutesi jäsenten yhteenlasketut käytettävissä olevat kuukausitulot (tulot verojen jälkeen)?**  
**Q11 What is the combined monthly income of your household after taxes?**

|                                   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|-----------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| Enintään 1000 €<br>1,000€ or less | 6,0                          | 7,4                           |
| 1 001–2 000 €<br>1,001–2,000€     | 22,4                         | 20,2                          |
| 2 001–3 000 €<br>2,001–3,000€     | 27,6                         | 26,2                          |
| 3 001–4 000 €<br>3,001–4,000€     | 21,7                         | 22,6                          |
| 4 001–5 000 €<br>4,001–5,000€     | 11,0                         | 12,9                          |
| 5 001–8 000 €<br>5,001–8,000€     | 7,1                          | 6,7                           |
| Yli 8 000 €<br>More than 8,000€   | 1,3                          | 2,2                           |
| Ei vastausta<br>No answer         | 2,8                          | 1,8                           |

**Q12 Onko sinulla sairaus tai vamma, joka haittaa työ- tai toimintakykyä?**  
**Q12 Do you have an illness or disability that limits your working ability or functional capacities?**

|                           | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Ei<br>No                | 70,3                         | 70,2                          |
| 2 Kyllä<br>Yes            | 26,9                         | 29,6                          |
| Ei vastausta<br>No answer | 2,8                          | 0,2                           |

**Q13 Onko sinulla tällä hetkellä jokin lääkärin toteama tai hoitama pitkäaikaissairaus? Voit valita useita vaihtoehtoja.**  
**Q13 Are you currently diagnosed with or treated for a long-term illness by a doctor? You may choose several options.**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| 0 Ei mitään pitkäaikaissairautta<br>No long-term illnesses                      | 32,8                         | 31,2                          |
| 1 Astma tai muu keuhkosairaus<br>Asthma or other lung disease                   | 9,6                          | 11,0                          |
| 2 Diabetes<br>Diabetes  | 10,7                         | 12,2                          |
| 3 Kohonnut verenpaine, verenpainetauti<br>Elevated blood pressure, hypertension | 31,9                         | 30,7                          |
| 4 Kohonnut veren kolesteroli<br>Elevated blood cholesterol level                | 19,4                         | 17,1                          |
| 5 Sydänsairaus<br>Heart disease   | 9,5                          | 8,7                           |
| 6 Syöpä<br>Cancer   | 4,0                          | 3,5                           |
| 7 Nivelreuma<br>Rheumatoid arthritis  | 3,7                          | 2,2                           |
| 8 Muu tuki- ja liikuntaelinsairaus<br>Other musculoskeletal disorder            | 12,7                         | 15,1                          |
| 9 Masennus (depressio)<br>Depression  | 3,9                          | 5,5                           |
| 10 Muu mielenterveysongelma<br>Other mental health problem                      | 2,2                          | 3,9                           |
| 11 Ihosairaus<br>Skin disease   | 5,2                          | 5,7                           |

|   |      |      |
|---|------|------|
| 12 Maha-suolikanavan sairaus<br>Gastrointestinal disease            | 4,0  | 6,2  |
| 13 Muu pitkäaikaissairaus, mikä?<br>Other long-term illness, which? | 17,6 | 14,4 |
| Ei vastausta<br>No answer   | 1,6  | 1,9  |

**Q14 Onko sinulla jokin sairaus, joka oikeuttaa Kelan erityiskorvattaviin lääkkeisiin?**

**Q14 Do you have an illness that entitles you to the special reimbursement for medicine expenses from the Social Insurance Institution (Kela)?**

|                           | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Ei<br>No                | 63,9                         | 64,9                          |
| 2 Kyllä<br>Yes            | 33,3                         | 34,9                          |
| Ei vastausta<br>No answer | 2,8                          | 0,2                           |

**Q15 Ylittivätkö lääkekulusi viime vuonna niin sanotun lääkekaton (610 euroa) ja tästä syystä sait lisäkorvauksen sinulle määrätystä lääkkeistä?**  
**Q15 Last year, did your medicine expenses exceed the annual out-of-pocket maximum (610€), after which you received an additional reimbursement on your prescription medicines?**

|                                 | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Ei<br>No                      | 85,8                         | 85,6                          |
| 2 Kyllä<br>Yes                  | 6,8                          | 7,0                           |
| 3 En osaa sanoa<br>I don't know | 7,4                          | 7,4                           |

**Q16 Arvioi, kuinka paljon sinulla kuluu rahaa lääkärin määräämiin lääkkeisiin vuoden aikana?**

**Q16 Estimate how much you spend on your prescription medicines in one year.**

|  | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| 0. En käytä lääkärin määräämiä lääkkeitä<br>I don't use prescription medicines | 11,5                         | 11,6                          |
| 1. Alle 100 €<br>Less than 100€  | 27,4                         | 24,2                          |
| 2. 100–299 €   | 29,1                         | 28,9                          |
| 3. 300–599 €   | 19,9                         | 20,8                          |
| 4. 600 € tai enemmän<br>600€ or more   | 6,8                          | 9,2                           |
| 5. En osaa sanoa<br>I don't know   | 5,3                          | 5,3                           |

**Q17 Onko sinulla ollut viimeksi kuluneen vuoden aikana taloudellisia ongelmia hankkia lääkärin määräämiä lääkkeitäsi?**

**Q17 Have you had financial difficulties in buying prescription medicines during the last year?**

|  | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| 0 En ole käyttänyt lääkärin määräämiä lääkkeitä<br>I haven't used prescription medicines | 13,1                         | 12,5                          |
| 1 Ei ole ollut lainkaan ongelmia<br>I have had no difficulties                           | 73,1                         | 68,1                          |
| 2 On ollut jonkin verran ongelmia<br>I have had some difficulties                        | 12,0                         | 16,5                          |
| 3 On ollut paljon ongelmia<br>I have had plenty of difficulties                          | 0,9                          | 2,6                           |
| Ei vastausta<br>No answer  | 0,9                          | 0,3                           |

**Q18 Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt mitään seuraavista lääkärin määräämistä lääkkeitä? Voit valita useita vaihtoehtoja.**  
**Q18 Have you used any of the following prescription medicines during the last week (7 days)? You may choose multiple options.**

|  | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| 0 En ole käyttänyt lääkärin määräämiä lääkkeitä<br>I haven't used prescription medicines | 28,0                         | 25,2                          |
| 1 Allergialääkkeitä<br>Allergy medicines   | 7,6                          | 9,3                           |
| 2 Astmalääkkeitä<br>Asthma medicines   | 8,2                          | 9,4                           |
| 3 Antibiootteja<br>Antibiotics   | 2,9                          | 3,2                           |
| 4 Insuliinia<br>Insulin  | 2,9                          | 3,1                           |
| 5 Muita diabeteslääkkeitä<br>Other diabetes medicines                                    | 8,9                          | 10,8                          |
| 6 Verenpainelääkkeitä<br>Blood pressure medicines  | 35,1                         | 33,8                          |
| 7 Kolesterolilääkkeitä<br>Cholesterol medicines  | 22,4                         | 21,2                          |
| 8 Sydänlääkkeitä<br>Heart medicines  | 10,9                         | 9,4                           |
| 9 Reumalääkkeitä<br>Rheumatoid arthritis medicines                                       | 3,4                          | 2,8                           |
| 10 Särkylääkkeitä/mihin särkyyn tai särkyihin?<br>Pain killers, for what pain(s)?        | 25,2                         | 22,3                          |
| 11 Syöpälääkkeitä<br>Cancer medicines  | 1,5                          | 1,4                           |
| 12 Masennuslääkkeitä<br>Antidepressants  | 4,6                          | 7,2                           |
| 13 Rauhoittavia lääkkeitä<br>Anxiolytics   | 2,2                          | 2,6                           |
| 14 Unilääkkeitä<br>Hypnotics   | 6,1                          | 6,5                           |
| 15 Ehkäisyvalmisteita<br>Contraceptives  | 4,2                          | 4,4                           |
| 16 Muita lääkkeitä; mitä?<br>Other medicines; which?                                     | 22,5                         | 23,5                          |
| Ei vastausta<br>No answer  | 1,3                          | 1,1                           |

**Q19 Kuka tai ketkä määräsivät sinulle edellisessä kysymyksessä merkitsemäsi lääkkeet?**  
**Q19 Who prescribed you the medicines you indicated in the previous question?**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| 1. Lääkäri terveyskeskuksessa<br>A physician at a health center   | 41,0                         | 45,0                          |
| 2. Lääkäri sairaalassa tai sairaalan poliklinikalla<br>A physician in a hospital or at a hospital outpatient clinic   | 21,7                         | 22,4                          |
| 3. Lääkäri työterveyshuollossa (myös yksityisellä lääkäriasemalla järjestetty työterveyshuolto)<br>A physician in occupational healthcare (including occupational healthcare provided at a private health clinic) | 16,5                         | 21,7                          |
| 4. Lääkäri yksityisellä vastaanotolla<br>A physician at a private practice  | 13,7                         | 14,2                          |
| 5. Lääkäri jossain muualla<br>A physician in some other setting   | 2,7                          | 2,6                           |
| 6. Joku muu<br>Someone else   | 1,2                          | 3,1                           |
| Ei vastausta<br>No answer   | 25,7                         | 14,1                          |

**Q20 Kuinka usein yleensä käytät ilman reseptiä apteekista saatavia lääkkeitä (pois lukien vitamiinit, hivenaineet ja rohdosvalmisteet)?**  
**Q20 How often do you usually use medicines available without prescription (excluding vitamins, dietary minerals and herbal products)?**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Päivittäin<br>Every day                                     | 6,2                          | 9,4                           |
| 2 Muutaman kerran viikossa<br>A few times a week              | 8,1                          | 7,6                           |
| 3 Kerran viikossa<br>Once a week                              | 6,9                          | 7,7                           |
| 4 1–2 kertaa kuukaudessa<br>Once or twice a month             | 23,6                         | 22,7                          |
| 5 Harvemmin kuin kerran kuukaudessa<br>Less than once a month | 41,5                         | 43,0                          |
| 6 Ei koskaan<br>Never   | 11,7                         | 9,2                           |
| Ei vastausta<br>No answer                                     | 2,1                          | 0,4                           |

**Q21 Oletko viimeksi kuluneen viikon (7 pv) aikana käyttänyt vitamiini- tai hivenainevalmisteita?**  
**Q21 Have you used vitamins or dietary minerals during the last week (7 days)?**

|                           | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Ei<br>No                | 35,4                         | 35,6                          |
| 2 Kyllä<br>Yes            | 63,2                         | 64,2                          |
| Ei vastausta<br>No answer | 1,5                          | 0,2                           |

**Q22 Onko sinulla ajantasainen lista käyttämistäsi lääkkeistä (esim. lääkekortti)?**  
**Q22 Do you have an up-to-date list of the medicines you use (e.g. a medicines card)?**

|                           | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Ei<br>No                | 77,1                         | 76,4                          |
| 2 Kyllä<br>Yes            | 21,1                         | 23,5                          |
| Ei vastausta<br>No answer | 1,8                          | 0,1                           |

**Q23 Miten haluaisit osallistua lääkärin määräämien lääkkeiden valintaan lääkärin vastaanotolla ja apteekissa? Annathan arviosi jokaisesta väit-  
tämästä, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään lääkettä.**

**Q23 How would you like to participate in the choice of prescription medicines when you visit your doctor and the pharmacy? Please answer  
even if you do not currently use medicines.**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| <b>Haluan keskustella lääkärin kanssa hoitovaihtoehdoista<br/>I want to discuss different treatment options with the doctor</b>   |                              |                               |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree  | 59,1                         | 58,6                          |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree   | 28,1                         | 31,8                          |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree  | 2,8                          | 3,5                           |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Totally disagree   | 1,2                          | 1,1                           |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know   | 8,7                          | 5,0                           |
| <b>Haluan keskustella lääkärin kanssa lääkkeen valinnasta<br/>I want to discuss the choice of medicine with the doctor</b>  |                              |                               |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree  | 41,2                         | 42,1                          |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree   | 38,7                         | 41,2                          |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree  | 6,4                          | 8,4                           |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Totally disagree   | 3,1                          | 2,7                           |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know   | 10,6                         | 5,5                           |
| <b>Haluan päättää lääkkeen valinnasta yhdessä lääkärin kanssa<br/>I want to decide about the choice of medicine together with the doctor</b>  |                              |                               |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree  | 38,1                         | 36,2                          |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree   | 34,8                         | 38,8                          |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree  | 12,1                         | 13,5                          |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Totally disagree   | 4,6                          | 4,4                           |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know   | 10,4                         | 7,1                           |
| <b>Yleensä olen hieman pettynyt, jos minulla ei ole lääkereseptiä mukanani,<br/>kun poistun lääkärin vastaanotolta<br/>I'm usually a little disappointed, if I don't have a prescription with me,<br/>when I leave the doctor's appointment</b> |                              |                               |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree  | 3,0                          | 2,7                           |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree   | 6,9                          | 5,7                           |



|  |      |      |
|--|------|------|
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree   | 16,7 | 21,4 |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Totally disagree  | 55,9 | 60,1 |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know  | 17,5 | 10,2 |
| <b>Haluan keskustella apteekissa edullisimmista rinnakkaisvalmisteista, jos sellaisia vaihtoehtoja on tarjolla</b><br><b>I want to discuss about the cheapest generic medicines in the pharmacy, if there are such options</b> |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree   | 46,1 | 43,6 |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree  | 30,2 | 34,6 |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree   | 8,6  | 11,2 |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Totally disagree  | 5,5  | 4,7  |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know  | 9,6  | 5,9  |

**Q24 Kun ajattelet omia kokemuksiasi lääkkeiden ostamisesta, miten samaa tai eri mieltä olet seuraavista väittämistä? Annathan arviosi jokaisesta väittämästä, vaikka et tällä hetkellä käyttäisikään mitään lääkettä.**

**Q24 When you think about your personal experiences on buying medicines, how far do you agree or disagree with the following statements? Please respond to each statement even if you do not currently use any medicine.**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| <b>Olen usein ollut tilanteessa, jossa olisin tarvinnut lääkettä, mutta apteekki on ollut kiinni</b><br><b>I have often been in a situation where I needed a medicine but the pharmacy was closed</b> |                              |                               |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree  | 2,7                          | 2,7                           |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree   | 7,2                          | 6,9                           |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree  | 20,5                         | 24,5                          |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Totally disagree   | 58,7                         | 61,7                          |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know   | 10,8                         | 4,2                           |
| <b>Apteekkeja on riittävän lähellä, jotta saan lääkkeeni vaivattomasti</b><br><b>Pharmacies are located sufficiently nearby to provide easy access to my medicines</b>                                |                              |                               |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree  | 68,4                         | 65,3                          |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree   | 21,2                         | 25,9                          |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree  | 4,3                          | 4,7                           |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Totally disagree   | 2,4                          | 2,2                           |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know   | 3,7                          | 1,9                           |
| <b>Lääkkeiden hankinta on vaikeaa vähäisten ostopaikkojen vuoksi</b><br><b>Medicines are not readily available on account of the scarcity of outlets retailing them</b>                               |                              |                               |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree  | 1,7                          | 1,3                           |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree   | 5,1                          | 4,8                           |

|  |      |      |
|--|------|------|
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree   | 17,0 | 22,8 |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Totally disagree  | 68,2 | 68,1 |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know  | 8,0  | 3,1  |
| <b>Ostaisin mieluummin itsehoitolääkkeeni päivittäistavara-kaupasta kuin apteekista<br/>I would prefer to buy my OTC medicines from a grocery shop rather than from a pharmacy</b>             |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree   | 13,1 | 13,4 |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree  | 18,1 | 21,6 |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree   | 21,3 | 25,8 |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Totally disagree  | 30,7 | 25,9 |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know  | 16,8 | 13,2 |
| <b>Asioin mieluummin itse apteekissa kuin tilaan lääkkeeni apteekin verkkopalvelusta<br/>I prefer to go to a pharmacy rather than to order my medicines from the pharmacy's online service</b> |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree   | 65,5 | 64,0 |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree  | 17,0 | 22,5 |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree   | 3,1  | 4,7  |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Totally disagree  | 6,0  | 3,1  |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know  | 8,4  | 5,6  |

**Q25 Mitä mieltä olet lääkkeiden Kela-korvauksista? Annathan arviosi jokaisesta väittämästä, vaikka sinulla ei tällä hetkellä ole käytössä mitään lääkärin määräämää lääkettä.**

**Q25 How do you feel about Kela reimbursements for medicine expenses? Please give your opinion on each statement even if you don't currently use prescription medicines.**

|  | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| <b>Kela korvaa yleensä lääkekustannuksista liian vähän<br/>Reimbursements for medicine expenses are generally too low</b>  |                              |                               |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree   | 34,0                         | 32,2                          |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree  | 28,2                         | 30,6                          |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree   | 14,3                         | 16,1                          |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Fully disagree  | 4,1                          | 4,6                           |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know  | 19,4                         | 16,4                          |
| <b>Kelan niin sanottu lääkekatto (potilas maksaa itse 605,13 euroa vuodessa) on liian korkea<br/>The so-called annual out-of-pocket maximum (605,13 €) is too high</b> |                              |                               |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree   | 38,5                         | 35,8                          |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree  | 27,6                         | 27,9                          |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree   | 12,3                         | 16,1                          |

|  |      |      |
|--|------|------|
| 4 Täysin eri mieltä<br>Fully disagree  | 6,2  | 6,4  |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know  | 15,4 | 13,7 |
| <b>Kelan lääkekorvaukset ovat oikeudenmukaisia<br/>Reimbursements for medicine expenses are fair and just</b>  |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree   | 6,0  | 5,7  |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree  | 23,1 | 25,7 |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree   | 25,2 | 28,9 |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Fully disagree  | 19,4 | 18,4 |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know  | 26,4 | 21,8 |
| <b>Suurituloisten tulisi saada vähemmän Kela-korvauksia lääkkeistään<br/>High-income earners should receive less reimbursement for medicine ex-<br/>penses</b>   |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree   | 28,1 | 26,1 |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree  | 23,9 | 25,1 |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree   | 16,6 | 19,5 |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Fully disagree  | 13,3 | 13,1 |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know  | 18,1 | 16,2 |
| <b>Potilaan tulisi maksaa vähintään pieni omavastuumaksu (esimerkiksi 2 eu-<br/>roa) kaikista lääkärin määräämistä lääkkeistä<br/>At least a small co-payment (for instance 2 euros) should be required of<br/>patients for all prescription medicines</b> |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Fully agree   | 27,8 | 25,8 |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Fairly agree  | 28,6 | 31,5 |
| 3 Jokseenkin eri mieltä<br>Fairly disagree   | 12,4 | 15,3 |
| 4 Täysin eri mieltä<br>Fully disagree  | 12,3 | 11,6 |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know  | 18,9 | 15,8 |

**Q26 Mikäli yhteiskunnan rahat eivät riitä kaikkien lääkkeiden korvaamiseen ja sen takia lääkekorvauksia joudutaan karsimaan, miten tärkeänä näet, että seuraavista lääkkeistä saa Kela-korvausta?**

**Q26 If society cannot afford reimbursing all medicines and, as a result, medicine reimbursements need to be cut, how important do you consider reimbursements for the following medicines?**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| <b>Allergialääke<br/>Allergy medicines</b>            |                              |                               |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important                   | 24,0                         | 19,5                          |
| 2 Tärkeä<br>Important                                 | 31,2                         | 29,7                          |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                     | 27,6                         | 28,2                          |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                          | 9,5                          | 12,9                          |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                         | 7,7                          | 9,6                           |
| <b>Astmalääke<br/>Asthma medicines</b>                |                              |                               |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important                   | 47,6                         | 46,3                          |
| 2 Tärkeä<br>Important                                 | 32,8                         | 33,3                          |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                     | 12,6                         | 11,8                          |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                          | 1,4                          | 2,4                           |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                         | 5,6                          | 6,1                           |
| <b>Antibiootti<br/>Antibiotics</b>                    |                              |                               |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important                   | 32,6                         | 30,3                          |
| 2 Tärkeä<br>Important                                 | 27,8                         | 29,1                          |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                     | 22,9                         | 23,8                          |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                          | 10,6                         | 10,1                          |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                         | 6,1                          | 6,7                           |
| <b>Insuliini<br/>Insulins</b>                         |                              |                               |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important                   | 72,3                         | 73,8                          |
| 2 Tärkeä<br>Important                                 | 17,9                         | 16,7                          |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                     | 4,2                          | 4,4                           |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                          | 0,6                          | 0,8                           |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                         | 5,0                          | 4,3                           |
| <b>Muu diabeteslääke<br/>Other diabetes medicines</b> |                              |                               |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important                   | 48,8                         | 48,8                          |
| 2 Tärkeä<br>Important                                 | 30,1                         | 31,2                          |

|  |      |      |
|--|------|------|
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                    | 11,7 | 10,8 |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                         | 2,0  | 2,3  |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                        | 7,4  | 6,8  |
| <b>Verenpainelääke<br/>Blood pressure medicines</b>  |      |      |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important                  | 46,0 | 41,6 |
| 2 Tärkeä<br>Important                                | 32,9 | 35,5 |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                    | 14,1 | 14,8 |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                         | 3,0  | 3,5  |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                        | 3,9  | 4,6  |
| <b>Kolesterolilääke<br/>Cholesterol medicines</b>    |      |      |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important                  | 26,2 | 21,0 |
| 2 Tärkeä<br>Important                                | 28,6 | 27,7 |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                    | 25,4 | 27,5 |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                         | 13,7 | 17,4 |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                        | 6,0  | 6,4  |
| <b>Sydänlääke<br/>Heart medicines</b>                |      |      |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important                  | 73,3 | 72,1 |
| 2 Tärkeä<br>Important                                | 19,1 | 19,1 |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                    | 3,6  | 4,0  |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                         | 0,4  | 0,6  |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                        | 3,7  | 4,2  |
| <b>Reumalääke<br/>Rheumatoid arthritis medicines</b> |      |      |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important                  | 52,1 | 52,7 |
| 2 Tärkeä<br>Important                                | 30,8 | 30,9 |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                    | 10,4 | 8,9  |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                         | 1,1  | 1,4  |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                        | 5,6  | 6,0  |
| <b>Särkylääke<br/>Pain killers</b>                   |      |      |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important                  | 15,6 | 11,5 |
| 2 Tärkeä<br>Important                                | 22,8 | 22,4 |

|  |      |      |
|--|------|------|
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                | 33,5 | 33,5 |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                     | 21,9 | 25,6 |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                    | 6,3  | 6,9  |
| <b>Syöpälääke<br/>Cancer medicines</b>           |      |      |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important              | 85,4 | 84,2 |
| 2 Tärkeä<br>Important                            | 9,1  | 8,9  |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                | 1,5  | 2,2  |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                     | 0,5  | 0,4  |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                    | 3,6  | 4,2  |
| <b>Masennuslääke<br/>Antidepressants</b>         |      |      |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important              | 38,6 | 35,9 |
| 2 Tärkeä<br>Important                            | 29,2 | 32,0 |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                | 19,7 | 19,4 |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                     | 5,8  | 6,0  |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                    | 6,7  | 6,7  |
| <b>Unilääke<br/>Hypnotics</b>                    |      |      |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important              | 10,3 | 9,3  |
| 2 Tärkeä<br>Important                            | 17,9 | 20,9 |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                | 34,1 | 33,0 |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                     | 28,1 | 28,3 |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                    | 9,5  | 8,5  |
| <b>Migreenilääke<br/>Migraine medicines</b>      |      |      |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important              | 33,9 | 35,5 |
| 2 Tärkeä<br>Important                            | 31,5 | 32,3 |
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important                | 22,0 | 20,2 |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important                     | 5,5  | 5,4  |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know                    | 7,1  | 6,6  |
| <b>Ihottumalääke<br/>Eczema (skin) medicines</b> |      |      |
| 1 Erittäin tärkeä<br>Very important              | 18,6 | 16,9 |
| 2 Tärkeä<br>Important                            | 28,0 | 28,5 |

|                                   |      |      |
|-----------------------------------|------|------|
| 3 Melko tärkeä<br>Quite important | 32,6 | 31,3 |
| 4 Ei tärkeä<br>Not important      | 13,3 | 15,5 |
| 9 En osaa sanoa<br>Don't know     | 7,5  | 7,7  |

**Q27 Kuinka paljon olisit itse valmis maksamaan lääkärin määräämistä lääkkeistä vuodessa?**  
**Q27 How much would you be willing to pay for prescription medicines in a year?**

|                                      | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--------------------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1. Alle 100 €<br>Less than 100€      | 16,2                         | 16,3                          |
| 2. 100–299 €                         | 43,5                         | 40,6                          |
| 3. 300–599 €                         | 23,4                         | 23,4                          |
| 4. 600 € tai enemmän<br>600€ or more | 4,3                          | 6,5                           |
| 5. En osaa sanoa<br>I don't know     | 12,6                         | 13,3                          |

**Q28 Kuinka usein sinulla on ongelmia ymmärtää terveydentilaasi liittyviä asioita, koska saamasi kirjallinen materiaali on vaikeaselkoista?**  
**Q28 How often do you have problems understanding things related to your medical condition because of difficulty understanding written material?**

|                           | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Aina<br>Always          | 2,4                          | 2,2                           |
| 2 Usein<br>Often          | 12,1                         | 10,3                          |
| 3 Joskus<br>Sometimes     | 31,4                         | 31,8                          |
| 4 Harvoin<br>Rarely       | 34,9                         | 36,2                          |
| 5 Ei koskaan<br>Never     | 16,6                         | 18,6                          |
| Ei vastausta<br>No answer | 2,4                          | 0,4                           |

**Q29 Kun viimeksi kävit lääkärin vastaanotolla, saitko neuvoja sinulle määrättyjen lääkkeiden käytöstä?**  
**Q29 When you last visited the doctor did you get advice for the use of medicines prescribed to you?**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Kyllä, hyödyllisiä neuvoja<br>Yes, useful advice  | 59,5                         | 50,3                          |
| 2 Kyllä, neuvoja, joita en tarvinnut<br>Yes, advise, which I didn't need  | 10,0                         | 12,3                          |
| 3 En, vaikka olisin tarvinnut<br>No, even though I would have needed  | 4,7                          | 5,5                           |
| 4 En, mutta en olisi halunnutkaan<br>No, but I wouldn't have wanted to  | 8,2                          | 14,7                          |
| 5 En muista<br>I don't remember   | 9,1                          | 9,9                           |
| 6 En ole käynyt lääkärin vastaanotolla tai minulla ei ole käytössäni reseptilääkkeitä<br>I haven't visited the doctor or I don't have prescription medicines in use | 6,0                          | 7,3                           |
| Ei vastausta<br>No answer   | 2,5                          | 0,1                           |

**Q30 Kun viimeksi kävit apteekissa ostamassa lääkärin määräämiä lääkkeitä, saitko neuvoja niiden käytössä?  
Q30 When you last visited the pharmacy to buy prescription medicines, did you get advice how to use them?**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Kyllä, hyödyllisiä neuvoja<br>Yes, useful advice  | 65,2                         | 51,7                          |
| 2 Kyllä, neuvoja, joita en tarvinnut<br>Yes, advise, which I didn't need  | 13,6                         | 20,8                          |
| 3 En, vaikka olisin tarvinnut<br>No, even though I would have needed  | 1,0                          | 1,5                           |
| 4 En, mutta en olisi halunnutkaan<br>No, but I wouldn't have wanted to  | 11,4                         | 16,7                          |
| 5 En muista<br>I don't remember   | 4,3                          | 5,1                           |
| 6 En ole ostanut lääkärin määräämiä lääkkeitä apteekista<br>I haven't bought prescription medicines from a pharmacy | 3,3                          | 3,7                           |
| Ei vastausta<br>No answer   | 2,5                          | 0,6                           |

**Q31 Onko sinulla tapana lukea lääkepakkauksesta löytyvä pakkausseloste ennen kuin aloitat uuden lääkityksen ensimmäistä kertaa?  
Q31 Do you usually read the package insert, found inside the medicine package, before you start a new medication for the first time?**

|                           | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Aina<br>Always          | 41,1                         | 45,6                          |
| 2 Usein<br>Often          | 20,3                         | 28,6                          |
| 3 Joskus<br>Sometimes     | 16,2                         | 16,1                          |
| 4 Harvoin<br>Rarely       | 8,7                          | 7,5                           |
| 5 Ei koskaan<br>Never     | 2,8                          | 2,0                           |
| Ei vastausta<br>No answer | 0,9                          | 0,1                           |

**Q32 Kuinka usein lääkepakkauksesta löytyvän pakkausselosteen ohjeita on mielestäsi vaikea ymmärtää?  
Q32 How often do you find it difficult to understand the instructions on the package insert, found inside the medicine package?**

|                           | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Aina<br>Always          | 2,1                          | 2,8                           |
| 2 Usein<br>Often          | 12,6                         | 11,9                          |
| 3 Joskus<br>Sometimes     | 33,5                         | 34,1                          |
| 4 Harvoin<br>Rarely       | 38,5                         | 39,0                          |
| 5 Ei koskaan<br>Never     | 12,1                         | 11,9                          |
| Ei vastausta<br>No answer | 1,2                          | 0,3                           |



**Q33 Kuinka hyvin pystyt mielestäsi yleensä noudattamaan ohjeita, jotka on liimattu lääkepakkauksen tarralappuun apteekissa, lääkärin määräämissä lääkkeissä?**

**Q33 How well, in your opinion, are you usually able to follow instructions, printed on the pharmacy label on prescription medicines?**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Erittäin hyvin<br>Very well           | 64,2                         | 65,1                          |
| 2 Melko hyvin<br>Fairly well            | 30,7                         | 30,2                          |
| 3 Kohtalaisesti<br>Moderately           | 3,4                          | 3,8                           |
| 4 Melko huonosti<br>Fairly poorly       | 0,2                          | 0,4                           |
| 5 Erittäin huonosti<br>Extremely poorly | 0,1                          | 0,3                           |
| Ei vastausta<br>No answer               | 1,5                          | 0,2                           |

**Q34 Muistele, kun viimeksi sait lääkäriltä reseptin lääkkeeseen, jota et ollut käyttänyt aikaisemmin. Mikä kuvaa parhaiten sitä, kuinka toimit silloin?**

**Q34 Recall last time, when you received a prescription from a doctor for a medicine, which you hadn't used previously. What is the best description on how you acted at that time?**

|  | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| 1 En hakenut lääkettä apteekista<br>I didn't purchase/collect the medicine from pharmacy   | 1,6                          | 2,5                           |
| 2 Hain lääkkeen, mutta en käyttänyt sitä ollenkaan<br>I purchased the medicine, but I didn't use it at all                         | 2,6                          | 1,8                           |
| 3 Käytin osan tai kaiken, mutta en täsmälleen ohjeiden mukaisesti<br>I used some or all, but not exactly according to instructions | 9,9                          | 9,8                           |
| 4 Otin lääkkeen täsmälleen ohjeiden mukaisesti<br>I used the medicine exactly according to instructions                            | 79,6                         | 81,5                          |
| 5 En muista<br>I don't remember  | 4,4                          | 3,8                           |
| 6 En ole koskaan saanut lääkeresepiä<br>I have never received a prescription for medicine  | 0,9                          | 0,6                           |
| Ei vastausta<br>No answer  | 1,1                          | 0,2                           |

**Q35 Kun lääkäri määrää sinulle jotain lääkettä, kuinka usein olet huolissasi lääkkeen haittavaikutuksista?**

**Q35 When the doctor prescribes you a medicine, how often are you worried about the side effects of the medicine?**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| 1 En koskaan tai en juuri koskaan<br>Never or almost never                    | 18,9                         | 20,7                          |
| 2 Joskus<br>Sometimes   | 47,4                         | 45,6                          |
| 3 Suurin piirtein puolessa tapauksista<br>Approximately half of the times     | 5,7                          | 6,5                           |
| 4 Useimmiten<br>Usually   | 15,6                         | 14,8                          |
| 5 Aina tai lähes aina<br>Always or nearly always                              | 7,8                          | 9,6                           |
| 6 En käytä lääkärin määräämiä lääkkeitä<br>I don't use prescription medicines | 1,4                          | 1,3                           |
| 7 En osaa sanoa<br>I don't know   | 2,3                          | 1,3                           |
| Ei vastausta<br>No answer   | 0,9                          | 0,2                           |

**Q36 Oletko saanut tietoja käyttämästäsi lääkkeistä viimeksi kuluneen vuoden (12kk) aikana?**  
**Q36 Have you received information about the medicines you use during the past year (12 months)?**

|                           | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---------------------------|------------------------------|-------------------------------|
| 1 En<br>No                | 23,9                         | 38,1                          |
| 2 Kyllä<br>Yes            | 74,7                         | 61,3                          |
| Ei vastausta<br>No answer | 1,4                          | 0,6                           |

**Q36B Mistä olet saanut tietoja käyttämästäsi lääkkeistä viimeksi kuluneen vuoden (12kk) aikana?**  
**Q36B In the past year (12 months), from which sources did you receive information on the medicines you have been using?**

|  | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|--|------------------------------|-------------------------------|
| 1 Lääkäriltä<br>Physician                                  | 48,6                         | 45,3                          |
| 2 Apteekista<br>Community pharmacist                       | 58,4                         | 50,6                          |
| 3 Terveystenhoitajalta, sairaanhoitajalta<br>Nurse         | 13,0                         | 12,3                          |
| 4 Sukulaiselta, ystäviltä<br>Relatives, friends            | 5,9                          | 3,6                           |
| 5 Lehdistä, kirjoista<br>Books, newspapers                 | 3,1                          | 2,0                           |
| 6 Radiosta, TV:stä<br>Radio, television                    | 1,0                          | 0,7                           |
| 7 Mainoksista<br>In english                                | 1,0                          | 0,6                           |
| 8 Internetistä<br>Internet                                 | 16,0                         | 19,4                          |
| 9 Luontaistuotekaupasta<br>Health food stores              | 1,1                          | 0,4                           |
| 10 Pakkausselosteesta<br>Package leaflet                   | 29,9                         | 30,3                          |
| 11 Palvelupuhelimesta<br>Telephone services (call centres) | 0,3                          | 0,3                           |
| Ei vastausta<br>No answer                                  | 0,1                          | -                             |

**Q37 Haluaisimme tietää mielipiteitäsi lääkkeistä, vaikka et tällä hetkellä käyttäisi mitään lääkettä. Ei ole oikeaa tai väärää vastausta**  
**Q37 We would like to know your opinions on medicines, even if you don't use any medicines at the moment. There are no right or wrong answers.**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| <b>Ilman lääkkeitä lääkärit eivät pystyisi hoitamaan ihmisiä yhtä hyvin</b><br><b>Without medicines doctors would be less able to cure people</b> |                              |                               |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree   | 62,5                         | 63,0                          |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree  | 27,7                         | 28,0                          |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain  | 3,8                          | 4,0                           |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree   | 3,3                          | 3,8                           |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree  | 0,8                          | 1,1                           |
| Ei vastausta<br>No answer   | 1,8                          | 0,3                           |

| <b>Lääkärit määräävät liian paljon lääkkeitä<br/>Doctors use too many medicines</b>  |      |      |
|--|------|------|
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree  | 10,0 | 12,5 |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree   | 36,6 | 37,3 |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain   | 33,8 | 32,4 |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree  | 14,6 | 15,4 |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree   | 2,7  | 2,1  |
| Ei vastausta<br>No answer  | 2,3  | 0,3  |
| <b>Lääkkeitä käyttävien ihmisten kannattaisi väliillä pitää taukoa lääkkeiden käytössä<br/>People who take medicines should stop their treatment for a while every now and again</b> |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree  | 8,7  | 9,8  |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree   | 24,1 | 24,1 |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain   | 34,5 | 33,4 |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree  | 18,1 | 20,7 |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree   | 12,0 | 11,8 |
| Ei vastausta<br>No answer  | 2,6  | 0,3  |
| <b>Suurin osa lääkkeistä aiheuttaa riippuvuutta<br/>Most medicines are addictive</b>   |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree  | 4,9  | 4,1  |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree   | 17,1 | 16,0 |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain   | 36,1 | 31,5 |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree  | 26,4 | 33,0 |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree   | 13,4 | 15,1 |
| Ei vastausta<br>No answer  | 2,1  | 0,4  |
| <b>Luontaistuotteet ovat turvallisempia kuin lääkkeet<br/>Natural remedies are safer than medicines</b>  |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree  | 2,5  | 1,7  |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree   | 9,1  | 9,0  |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain   | 33,5 | 24,8 |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree  | 28,8 | 32,5 |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree   | 23,8 | 31,8 |
| Ei vastausta<br>No answer  | 2,3  | 0,2  |

|  |      |      |
|--|------|------|
| <b>Lääkkeet aiheuttavat enemmän haittaa kuin hyötyä</b><br><b>Medicines do more harm than good</b>                       |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree  | 1,8  | 1,6  |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree   | 4,9  | 5,3  |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain   | 16,1 | 14,7 |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree  | 43,5 | 44,5 |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree   | 31,2 | 33,3 |
| Ei vastausta<br>No answer  | 2,5  | 0,6  |
| <b>Lääkkeet auttavat monia ihmisiä elämään parempaa elämää</b><br><b>Medicines help many people to live better lives</b> |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree  | 52,3 | 55,0 |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree   | 40,1 | 37,9 |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain   | 3,5  | 4,4  |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree  | 1,3  | 1,6  |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree   | 1,0  | 0,7  |
| Ei vastausta<br>No answer  | 1,8  | 0,4  |
| <b>Lääkkeet auttavat monia ihmisiä elämään pidempään</b><br><b>Medicines help many people live longer</b>                |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree  | 44,5 | 48,2 |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree   | 36,7 | 37,1 |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain   | 13,7 | 11,5 |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree  | 2,1  | 2,2  |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree   | 1,3  | 0,7  |
| Ei vastausta<br>No answer  | 1,7  | 0,3  |
| <b>Kaikki lääkkeet ovat myrkyjä</b><br><b>All medicines are poisons</b>  |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree  | 3,8  | 3,3  |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree   | 8,1  | 11,1 |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain   | 18,2 | 14,8 |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree  | 25,0 | 26,9 |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree   | 42,6 | 43,4 |
| Ei vastausta<br>No answer  | 2,4  | 0,6  |

| <b>Lääkärit luottavat lääkkeisiin liikaa<br/>Doctors place too much trust on medicines</b>  |      |      |
|---|------|------|
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree   | 6,5  | 9,0  |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree  | 24,8 | 26,5 |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain  | 37,2 | 33,2 |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree   | 21,4 | 24,6 |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree  | 7,7  | 6,6  |
| Ei vastausta<br>No answer   | 2,4  | 0,7  |
| <b>Jos lääkäreillä olisi enemmän aikaa potilaille, he määräsivät vähemmän lääkkeitä<br/>If doctors had more time with patients they would prescribe fewer medicines</b> |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree   | 16,0 | 18,5 |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree  | 38,6 | 39,5 |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain  | 28,9 | 26,2 |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree   | 10,5 | 12,4 |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree  | 3,9  | 3,0  |
| Ei vastausta<br>No answer   | 2,1  | 0,4  |
| <b>Yleensä lääkkeiden hyödyt ovat suuremmat kuin niiden riskit<br/>In most cases the benefits of medicines outweigh the risks</b>                                       |      |      |
| 1 Täysin samaa mieltä<br>Strongly agree   | 33,8 | 38,4 |
| 2 Jokseenkin samaa mieltä<br>Agree  | 49,9 | 48,5 |
| 3 En osaa sanoa<br>Uncertain  | 11,1 | 8,9  |
| 4 Jokseenkin eri mieltä<br>Disagree   | 2,4  | 3,1  |
| 5 Täysin eri mieltä<br>Strongly disagree  | 0,7  | 0,9  |
| Ei vastausta<br>No answer   | 2,0  | 0,1  |

**Q38 Millainen on terveydentilasi nykyisin?  
Q38 How is your current state of health?**

|                              | <b>Postikysely<br/>Postal Survey</b> | <b>Verkkokysely<br/>Online-survey</b> |
|------------------------------|--------------------------------------|---------------------------------------|
| 1 Hyvä<br>Good               | 35,9                                 | 31,8                                  |
| 2 Melko hyvä<br>Fairly good  | 38,3                                 | 40,8                                  |
| 3 Kohtalainen<br>Moderate    | 20,9                                 | 23,3                                  |
| 4 Melko huono<br>Fairly poor | 3,8                                  | 3,1                                   |
| 5 Huono<br>Poor              | 0,4                                  | 0,8                                   |
| Ei vastausta<br>No answer    | 0,7                                  | 0,1                                   |

**Q39 Rastittakaa jokaisen otsikon alta YKSI ruutu, joka parhaiten kuvaa terveyttänne TÄNÄÄN.**  
**Q39 Under each heading, please tick the ONE box that describes your health TODAY.**

|   | Postikysely<br>Postal Survey | Verkkokysely<br>Online-survey |
|---|------------------------------|-------------------------------|
| <b>Liikkuminen<br/>Mobility</b>   |                              |                               |
| 1 Minulla ei ole vaikeuksia kävelemisessä<br>I have no problems in walking about  | 71,7                         | 70,7                          |
| 2 Minulla on lieviä vaikeuksia kävelemisessä<br>I have slight problems in walking about   | 18,8                         | 21,1                          |
| 3 Minulla on kohtalaisia vaikeuksia kävelemisessä<br>I have moderate problems in walking about  | 6,5                          | 6,0                           |
| 4 Minulla on suuria vaikeuksia kävelemisessä<br>I have severe problems in walking about   | 1,9                          | 1,8                           |
| 5 En kykene kävelemään<br>I am unable to walk about   | 0,3                          | 0,3                           |
| Ei vastausta<br>No answer   | 0,7                          | 0,1                           |
| <b>Itsestään huolehtiminen<br/>Self-care</b>  |                              |                               |
| 1 Minulla ei ole vaikeuksia peseytyä tai pukeutua itse<br>I have no problems washing or dressing myself   | 93,7                         | 94,9                          |
| 2 Minulla on lieviä vaikeuksia peseytyä tai pukeutua itse<br>I have slight problems washing or dressing myself  | 3,9                          | 4,0                           |
| 3 Minulla on kohtalaisia vaikeuksia peseytyä tai pukeutua itse<br>I have moderate problems washing or dressing myself   | 1,2                          | 0,7                           |
| 4 Minulla on suuria vaikeuksia peseytyä tai pukeutua itse<br>I have severe problems washing or dressing myself  | 0,4                          | 0,1                           |
| 5 En kykene peseytymään tai pukeutumaan itse<br>I am unable to wash or dress myself   | 0,2                          | 0,2                           |
| Ei vastausta<br>No answer   | 0,7                          | 0,2                           |
| <b>Tavanomaiset toiminnot (esim. ansiotyö, opiskelu, kotityö, vapaa-ajantoiminnot)<br/>Usual activities (e.g. work, study, housework, family or leisure activities)</b> |                              |                               |
| 1 Minulla ei ole vaikeuksia suorittaa tavanomaisia toimintojani<br>I have no problems doing my usual activities   | 78,1                         | 78,5                          |
| 2 Minulla on lieviä vaikeuksia suorittaa tavanomaisia toimintojani<br>I have slight problems doing my usual activities  | 14,9                         | 14,9                          |
| 3 Minulla on kohtalaisia vaikeuksia suorittaa tavanomaisia toimintojani<br>I have moderate problems doing my usual activities   | 4,4                          | 4,7                           |
| 4 Minulla on suuria vaikeuksia suorittaa tavanomaisia toimintojani<br>I have severe problems doing my usual activities  | 1,4                          | 1,1                           |
| 5 En kykene suorittamaan tavanomaisia toimintojani<br>I am unable to do my usual activities   | 0,4                          | 0,5                           |
| Ei vastausta<br>No answer   | 0,9                          | 0,2                           |
| <b>Kipu/vaivat<br/>Pain/discomfort</b>  |                              |                               |
| 1 Minulla ei ole kipuja tai vaivoja<br>I have no pain or discomfort   | 30,2                         | 32,2                          |
| 2 Minulla on lieviä kipuja tai vaivoja<br>I have slight pain or discomfort  | 51,3                         | 50,2                          |
| 3 Minulla on kohtalaisia kipuja tai vaivoja<br>I have moderate pain or discomfort   | 15,8                         | 15,3                          |
| 4 Minulla on ankaria kipuja tai vaivoja<br>I have severe pain or discomfort   | 1,8                          | 1,9                           |
| 5 Minulla on äärimmäisiä kipuja tai vaivoja<br>I have extreme pain or discomfort  | 0,2                          | 0,2                           |

|   |      |      |
|---|------|------|
| Ei vastausta<br>No answer   | 0,7  | 0,2  |
| <b>Ahdistuneisuus/masennus<br/>Anxiety/depression</b>                               |      |      |
| 1 En ole ahdistunut tai masentunut<br>I am not anxious or depressed                 | 74,8 | 73,7 |
| 2 Olen lievästi ahdistunut tai masentunut<br>I am slightly anxious or depressed     | 20,7 | 20,7 |
| 3 Olen melko ahdistunut tai masentunut<br>I am moderately anxious or depressed      | 2,9  | 3,7  |
| 4 Olen erittäin ahdistunut tai masentunut<br>I am severely anxious or depressed     | 0,6  | 1,6  |
| 5 Olen äärimmäisen ahdistunut tai masentunut<br>I am extremely anxious or depressed | 0,1  | 0,2  |
| Ei vastausta<br>No answer   | 0,9  | 0,2  |

**Q40 Haluaisimme tietää, miten hyvä tai huono terveytenne on TÄNÄÄN (0-100)?**  
**Q40 We would like to know how good or bad your health is TODAY (0-100)?**

|                    | <b>Postikysely<br/>Postal Survey</b> | <b>Verkkokysely<br/>Online-survey</b> |
|--------------------|--------------------------------------|---------------------------------------|
| Keskiarvo<br>Mean  | 79,4                                 | 79,2                                  |
| Mediaani<br>Median | 80                                   | 85                                    |
| Max                | 100                                  | 100                                   |
| Min                | 0                                    | 0                                     |



Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus | Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet | Finnish Medicines Agency

PL 55, 00034 FIMEA | Käyntiosoitteet: Helsinki, Mannerheimintie 103b | Mannerheimintie 166, Helsinki (Valvontalaboratorio) | Microkatu 1, Kuopio